

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

**برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپيوسته
مدیریت خدمات بهداشتی درمانی**

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب هشتاد و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۴۰۲/۴/۶

رأی صادره در هشتاد و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۲/۴/۶ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

- ۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- ۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر مریم بختیاری

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر غلامرضا حسن زاده

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر ابوالفضل باقری فرد

معاون آموزشی و

دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رأی صادره در هشتاد و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۲/۴/۶ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر بهرام عین اللهی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

رشته: مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در هشتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۴/۶ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

**اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته**

<u>نام و نام خانوادگی</u>	<u>دانشگاه / سازمان</u>
آقای دکتر محمد عرب	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر جعفر صادق تبریزی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
آقای دکتر علی مصدق راد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر ابراهیم جعفری پویان	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر حسین درگاهی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر حجت رحمانی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر امیرحسین تکیان	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر فرید عبادی فرد آذر	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای دکتر قاسم عابدی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران
آقای دکتر احمد عامریون	دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)
آقای دکتر محمدرضا ملکی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتر مریم تاجور	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر فرهاد حبیبی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر علی اکبری ساری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آقای نوراله اکبری دستک	معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم راحله دانش نیا	کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم زهره قربانیان	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در دویست و شصت و هشتمین
جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۲/۲/۱۰

حاضرین:

- خانم دکتر مریم بختیاری
- خانم دکتر میترا ذوالفقاری
- خانم دکتر زینب کدخدا
- خانم دکتر عهدیه چینه کش (نماینده معاونت تحقیقات)
- خانم دکتر سیده سارا میرفضلی (عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران)
- آقای دکتر ابوالفضل باقری فرد
- آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
- آقای دکتر امیرپاشا طبائیان
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر سلیمان احمدی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر سیدمهدی رضایت
- آقای دکتر افشین حراجی
- آقای دکتر رضا یزدانی
- آقای دکتر بابک ثابت
- آقای دکتر سعید چنگیزی آشتیانی
- آقای دکتر کاظم قهرمان زاده
- آقای دکتر محمدمهدی نوروز شمسی
- آقای دکتر آرش خجسته
- آقای دکتر علیرضا رستمی (نماینده سازمان غذا و دارو)
- آقای دکتر حامد فتاحی (نماینده معاونت بهداشت)

مدعوین:

- آقای دکتر علی اکبری ساری
- آقای دکتر محمد عرب
- خانم دکتر تاج ور
- آقای نوراله اکبری دستک

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب
برنامه آموزشی رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حاضرین :

- آقای دکتر بهرام عین اللهی
- آقای دکتر ابوالفضل باقری فرد
- آقای دکتر یونس پناهی
- آقای دکتر سعید کریمی
- آقای دکتر سیدحیدر محمدی
- آقای دکتر حسین فرشیدی
- آقای دکتر عباس عبادی
- آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
- آقای دکتر محسن نفر
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر نادر ممتازمنش
- آقای دکتر فرشاد علامه
- آقای دکتر سلیمان احمدی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر سید مهدی رضایت
- آقای دکتر جلیل کوهپایه زاده
- آقای دکتر بهرام دارائی
- آقای دکتر کاظم قهرمان زاده
- آقای دکتر بابک ثابت
- آقای دکتر رضا یزدانی
- آقای دکتر سعید چنگیزی آشتیانی
- آقای دکتر محمد مهدی نوروز شمس
- آقای دکتر بهنام ثبوتی
- آقای دکتر آرش خجسته
- آقای دکتر محسن عباسی
- خانم دکتر الهه ملکان راد
- خانم دکتر مریم بختیاری
- خانم دکتر حوریه محمدی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه:

یکی از مهم‌ترین وظایف نظام‌های سلامت تامین نیروی انسانی باکیفیت، توانمند و بالنگیزه در تمام رشته‌ها و مقاطع تحصیلی مورد نیاز است به نحوی که امکان توزیع مناسب و عادلانه آن‌ها در بخش‌ها و سطوح مختلف نظام سلامت فراهم شود. مدیریت خدمات بهداشتی درمانی شاخه‌ای از علوم انسانی و یک دانش بین رشته‌ای با کاربرد در حیطه علوم پزشکی است که در طول چند دهه گذشته همواره به عنوان یک رشته مهم و تاثیرگذار مورد توجه سیاستگذاران نظام سلامت بوده است. هدف اصلی از تأسیس رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، تربیت افراد متخصص و متعهد در زمینه اداره امور سازمان‌های بهداشتی و درمانی از جمله شبکه های بهداشت، بیمارستان‌ها و سایر بخش‌های نظام سلامت و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز آن‌ها به منظور ارائه اثربخش مراقبت‌های بهداشتی و درمانی و خدمات فنی، اداری و اجرایی در این سازمان‌ها می‌باشد.

نظام‌های سلامت به خاطر ویژگی های بارزی که نسبت به سایر نظام‌ها دارند از جمله ارزش بسیار بالای سلامت به عنوان محصول نهایی نظام سلامت، پیچیدگی‌های زیاد نظام سلامت، حجم بالای منابع مورد نیاز، نیروی انسانی متخصص، تجهیزات و مواد مصرفی پیشرفته و نسبتاً گران، عدم تقارن اطلاعات بین خدمت‌گر و خدمت‌گیر، اثرات خارجی (externality) و انحصارگرایی (monopoly) نسبتاً زیاد، اهمیت بالای اخلاق، عدالت، کیفیت، پاسخگویی، دسترسی، بهره‌مندی، اثربخشی، هزینه اثربخشی و کارایی، هزینه بالای بروز خطا، میزان بالای تقاضای القایی و مصرف بی‌رویه و غیر ضروری خدمات؛ دانش مدیریت در این بخش نسبت به سایر بخش‌ها نقش مهم‌تری دارد و از جهاتی با دانش مدیریت در سایر بخش‌ها متفاوت است. این ویژگی‌ها باعث شده است از چند دهه قبل رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در سراسر دنیا از جمله ایران به عنوان یک رشته تخصصی نسبتاً مستقل مورد توجه قرار گرفته و توسعه یابد.

این رشته دارای سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری تخصصی (Ph.D.) می‌باشد و محتوای هر مقطع به گونه‌ای طراحی شده است که دانش و مهارت دانش‌آموختگان از دوره کارشناسی به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری تخصصی (Ph.D.) ارتقا یابد و دانش آموختگان هر مقطع نسبت به مقطع قبل از توانمندی بالاتر و کامل‌تری برخوردار شوند.

آخرین برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی همزمان با دوره دکتری این رشته در سال ۱۳۷۵ مصوب شده است؛ از طرفی با توجه به تغییرات گسترده در شرایط کشور و نظام سلامت، همچنین پیشرفت‌های قابل توجه در علم مدیریت و روش‌های آموزش آن و نیز تغییر در صلاحیت‌ها و شایستگی‌های مورد نیاز برای دانش آموختگان این رشته که منجر به تغییرات اساسی در محتوا و نحوه ارائه این دوره شده است؛ به منظور افزایش دانش، مهارت‌ها و توانمندی‌های دانش آموختگان این رشته بازنگری آن همزمان با دو دوره کارشناسی و دکتری این رشته در دستور کار قرار گرفت که برنامه پیش رو مربوط به دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی می‌باشد.

نام و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی:

مدیریت خدمات بهداشتی درمانی Health Services Management (M.Sc)

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

تعریف رشته:

مدیریت خدمات بهداشتی درمانی شاخه‌ای از علوم انسانی و یک دانش بین رشته‌ای با کاربرد در حیطه علوم پزشکی است که فعالیت‌ها و وظایف اصلی آن شامل برنامه‌ریزی، سازماندهی، هماهنگی، رهبری و کنترل در سازمان‌های بهداشتی و درمانی است به نحوی که سازمان بتواند به حداکثر بهره‌وری و عملکرد مطلوب خود دست یافته و به نیازها و تقاضاهای موجود در نظام سلامت به نحو مطلوبی پاسخ دهد. سایر موضوعاتی که در این رشته به آن توجه می‌شود عبارتند از سیاستگذاری، حکمرانی، ایمنی، کیفیت، اعتباربخشی، مدیریت مالی، بودجه، مدیریت تغییر، مدیریت ارتباطات، زنجیره تامین و توزیع، مدیریت تسهیلات و تجهیزات، مدیریت فناوری اطلاعات، مدیریت نیروی انسانی، بیمه، استانداردهای بیمارستانی و مراکز بهداشتی، روابط درون بخشی و برون بخشی سازمان‌های سلامت، سازمان و مدیریت بهداشت و درمان، مدیریت راهبردی و عملیاتی، مدیریت پروژه، عدالت، بهره‌وری و پاسخگویی.

دانش‌آموختگان این رشته می‌توانند بر اساس میزان دانش، مهارت و شایستگی‌های اکتسابی و ذاتی خود در بخش‌های مختلف نظام سلامت و در جایگاه‌های مختلف شغلی که بیشتر آن‌ها در "کتاب طرح طبقه بندی مشاغل بهداشتی درمانی" مشخص شده است از مشاغل اداری، اجرایی و کارشناسی تا مشاغل مدیریتی، آموزشی و پژوهشی به ارائه خدمت و انجام وظیفه بپردازند.

انتظار می‌رود دانش‌آموختگان دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته این رشته بتوانند نسبت به دوره کارشناسی، مهارت‌های مدیریتی بیشتری فراگرفته و در مراکز بهداشتی و درمانی به عنوان کارشناس یا مدیر بکار گیرند؛ از این گروه انتظار می‌رود بیشتر، مهارت‌هایی را فرا گیرند که مدیران میانی نظام سلامت به آن نیاز دارند؛ به عنوان نمونه مهارت‌هایی همچون مدیریت مالی، مدیریت تجهیزات، مدیریت تسهیلات، مدیریت فناوری اطلاعات، مدیریت زنجیره تامین و توزیع و مدیریت عملیاتی را فرا بگیرند. مقداری نیز مهارت‌هایی همچون سیاستگذاری، ارتباطات، رهبری، حکمرانی، تولید، تحلیل سیستم، تفکر سیستمی و انتقادی و مدیریت راهبردی را فرا بگیرند که بیشتر، مدیران ارشد به آن نیاز دارند. قاعدتاً این افراد نیز می‌توانند همچون دانش‌آموختگان دکترا در جایگاه‌های علمی به پژوهش، آموزش و ارائه مشاوره در زمینه مدیریت نظام سلامت بپردازند و به سوالات و نیازهای سیاستگذاران و مدیران نظام سلامت پاسخگو باشند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

- قبولی در آزمون ورودی مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- مدارک مورد پذیرش به شرح ذیل می باشد:
- دانش‌آموختگان دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی)
- کلیه کارشناسی‌های رشته‌های علوم پزشکی و کارشناسی رشته مدیریت (کلیه گرایش‌ها)، اداره امور بیمارستانها، مدیریت، حقوق، علوم اجتماعی، حسابداری و علوم اقتصادی

* جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدرک تحصیلی مورد پذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هرسال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

سابقه تأسیس این رشته تحصیلی با عناوین مدیریت بیمارستان و اداره امور بیمارستان‌ها، به سال ۱۳۳۵ برمی‌گردد که در آن زمان وزارت بهداری، برنامه‌هایی به صورت آموزش ضمن خدمات ارائه می‌کرد و از نظر مالی از طرف سازمان برنامه حمایت می‌شد. در ششصدمین جلسه شورای دانشگاه تهران مورخ ۱۳۴۰/۴/۲۱ طرح تأسیس موسسه علوم بیمارستانی به تصویب رسید و در این زمینه موافقت‌نامه‌ای بین دانشگاه تهران و وزارت بهداری به امضاء رسید و از سال ۴۱-۱۳۴۰ دروس مدیریت بیمارستان بطور رسمی جزء کلاس‌های مربوط به تحصیلات عالی تخصصی دانشگاه قرار گرفت. پس از آن طرح مدیریت بیمارستان منطبق با اساسنامه فوق تنظیم و به تصویب مقامات وزارت بهداری و سازمان برنامه رسید و نظام آموزش با مطالعه برنامه‌های آموزشی این دوره در کشور ایالات متحده آمریکا و با همکاری مسئول آموزش مدیریت بیمارستان و در انگلستان با کمک مالی دانشگاه لیدز و مرکز مطالعات خدمات بهداشتی نافیلد تنظیم و مرتب گردید. سپس طی چهار سال با همکاری آکادمی آرتوزهرست مشاور بیمارستانی مرکز نافیلد برنامه در حال اجرا بود تا اینکه زمان انقلاب فرهنگی این برنامه دستخوش تغییراتی شد و مجدداً پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و انقلاب فرهنگی در جلسه مورخ ۱۳۶۴/۴/۳ ستاد انقلاب فرهنگی بر اساس طرح دوره کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی که توسط شاخه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی گروه پزشکی ستاد انقلاب فرهنگی تهیه شده و به تائید این گروه رسیده بود، برنامه آموزش این دوره را در مقطع کارشناسی تصویب کرد. شورای عالی برنامه‌ریزی کشور نیز در دویست و بیستمین جلسه خود در مورخ ۱۳۷۰/۴/۱۶ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی که توسط کمیته تخصصی گروه پزشکی شورای عالی برنامه‌ریزی تدوین شده و به تائید این گروه رسید، برنامه آموزش این مقطع را تصویب کرد. در حال حاضر این رشته تحصیلی در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دوره دکترا در چندین دانشگاه کشور تدریس می‌گردد.

در خصوص تاریخچه جهانی آن، قابل ذکر است که رشته مدیریت بیمارستان در سال ۱۹۳۴ میلادی برای نخستین بار در دانشگاه شیکاگو آمریکا در سطح کارشناسی ارشد، طی یک دوره یکساله که بعد به دوره دو ساله تبدیل گردید، ایجاد شد. در سال ۱۹۸۳ در حدود ۵۱ برنامه آموزشی در سطح کارشناسی ارشد این رشته به تصویب وزارت بهداری آمریکا رسید که منجر به فراغت از تحصیل حدود ۲۰۰۰۰ نفر در مقطع کارشناسی ارشد مدیریت بیمارستانی در این کشور گردید. این رشته در حال حاضر در اغلب کشورهای دنیا از جمله کشورهای چاد، آمریکا، کانادا، استرالیا، آلمان و انگلستان تحت عناوینی چون Hospital management، Health care management، Health services management به صورت آکادمیک و یا بصورت آموزش‌های ضمن خدمت در حال اجرا و تدریس به دانشجویان و مدیران نظام سلامت می‌باشد.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند بر اساس دانش، مهارت، توانمندی، تجربه، سابقه و شایستگی‌ها و صلاحیت‌های اکتسابی و ذاتی خود و حسب نیاز سیستم، در بخش‌های مختلف نظام سلامت و در جایگاه‌های مختلف شغلی که بیشتر آن‌ها در "کتاب طرح طبقه بندی مشاغل بهداشتی درمانی" مشخص شده است از مشاغل اداری، اجرایی و کارشناسی تا مشاغل مدیریتی، آموزشی، پژوهشی و مشاوره‌ای در بخش‌های زیر به ارائه خدمات و انجام وظیفه بپردازند.

- ستاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و موسسات وابسته به وزارت بهداشت
- معاونت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی نظیر معاونت توسعه، معاونت درمان، معاونت بهداشتی
- بیمارستانها (دولتی و غیردولتی)
- سازمان‌های بیمه گر دولتی و غیر دولتی
- مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده و پژوهشگاه‌های علوم پزشکی
- شبکه‌ها و مراکز بهداشتی و درمانی
- سایر بخش‌های نظام سلامت

دوره کارشناسی ارشدناپیوسته این رشته از نظر میزان دانش و مهارت، در میانه دو دوره کارشناسی و دکترا قرار می‌گیرد و دانش آموختگان آن مانند سایر دوره‌های کارشناسی ارشدناپیوسته بیشتر حرفه‌ای هستند و بسته به توانمندی‌ها و صلاحیت‌های خود می‌توانند طیفی از مسئولیت‌ها از جایگاه‌های کارشناسی، اداری و اجرایی تا مسئولیت‌های اجرایی در سطوح خرد و میانی نظام سلامت را بعهده بگیرند؛ بخشی از وظایف آن‌ها نیز فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی می‌باشد.

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

در طی چند دهه گذشته به ویژه سال‌های اخیر بسیاری از کشورهای دنیا مخصوصاً کشورهای توسعه یافته به سمت حرفه‌ای‌گرایی (professionalism) بیشتر در تمام عرصه‌ها از جمله مدیریت نظام سلامت حرکت نموده‌اند؛ به این مفهوم که فردی می‌تواند مسئولیتی را بعهده گرفته و به درستی انجام دهد که شایستگی و صلاحیت لازم شامل دانش، مهارت و تعهد حرفه‌ای مورد نیاز را در آن زمینه خاص داشته باشد. بدیهی است بخشی از شایستگی‌ها که بیشتر از جنس دانش است از طریق مطالب ارائه شده در کلاس‌های درس، کارگاه‌ها، سمینارها، وبینارها، ژورنال‌کلاب‌ها و مطالعه منابع موجود حاصل می‌شود؛ بخشی نیز که بیشتر از نوع مهارت است از طریق کارآموزی بدست می‌آید؛ نهایتاً شایستگی‌ها در طول دوران خدمت و کار به تدریج تقویت و تکمیل می‌شود؛ قسمتی از شایستگی‌های نیز به خصوصیات ذاتی فرد مربوط است. در این دوره سعی شده‌است به شایستگی‌های مهم و اصلی دانش‌آموختگان توجه شود، اگر چه لازم است تمام دانش‌آموختگان در دوران اشتغال به کار به صورت مداوم و مستمر برای ارتقای آن‌ها تلاش نمایند. علاوه بر آن در بازنگری این برنامه بر ارزش‌های زیر تأکید می‌شود:

مسائل انسانی، اخلاقی، معنوی و الهی

توجه به اولویت‌های و برنامه‌های ملی و اسناد بالادستی

اولویت پیشگیری و حفظ و ارتقای سلامت بر درمان

توجه به کرامت انسانی، اخلاق و تعهد حرفه‌ای و عدالت در سلامت و نظام سلامت

جامع‌نگری و جامعه‌نگری

بهره‌وری، اثربخشی و هزینه‌اثربخشی

تقویت روحیه همکاری و عضویت در تیم و کلاس

تقویت روحیه عدالت‌پروری و صداقت در بالاترین استانداردهای اخلاقی

تعهد و مسئولیت پذیری در انجام فعالیت ها
رشد فردی و اجتماعی و تقویت روحیه مشارکت و کارآفرینی
تعیین بالاترین استانداردها برای دانشجویان، اساتید و برنامه ها
پاسخگویی اساتید و دانشجویان و مشارکت فعال آن‌ها در برنامه
انعطاف پذیری، پویایی، خلاقیت، نوآوری، ابتکار عمل و تفکر خلاق در کلاس و فعالیت های برنامه
توجه به پیشرفت حرفه ای برای موفقیت دانشجویان
هماهنگی میان منابع مادی و انسانی و رهبری و هدایت سازمان بسوی اهداف و ارائه خدمات با کیفیت برتر
کمک به تقویت و ارتقای سلامت و رفاه اجتماعی

دورنما (چشم‌انداز):

چشم انداز دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی تربیت دانش آموختگانی است که صلاحیت حرفه‌ای لازم را برای بعهدہ گرفتن مسئولیت‌های مختلف در نظام سلامت از کارشناسی تا مدیریت داشته باشند و در یک چشم انداز ده ساله با حضور مؤثر در جایگاه های مختلف نظام سلامت و ایفای نقش فعال در فرآیندهای اجرایی، برنامه‌ریزی، تصمیم گیری و تصمیم سازی بتوانند صلاحیت‌های خود را تکمیل کنند و به ارتقای کیفی حکمرانی و مدیریت سازمانهای سلامت و شاخصهای حکمرانی خوب در نظام سلامت و در نهایت به ارتقای چشم گیر شاخصهای سلامت جامعه کمک نمایند. همچنین دیگر چشم انداز این رشته اینست که در این بازه زمانی ده ساله از نظر استانداردهای آموزشی، تولیدات پژوهشی و مدیریت ارائه خدمات سلامت به مردم، در سطح منطقه در ریف کشورهای برتر و مطرح شناخته شود.

رسالت (مأموریت):

رسالت این رشته، تربیت نیروی انسانی توانمند، مسئولیت پذیر، آگاه به مسائل نظام سلامت و حساس به سلامت افراد و جامعه است که با دانش و توانمندی‌های خود قادر به انجام وظایف محوله در حیطه‌های مختلف نظام سلامت باشند و از این طریق بتوانند در مدیریت نظام سلامت کشور و بهبود سلامت جامعه نقش موثری ایفا کنند.

هدف کلی:

هدف کلی از برنامه آموزشی کارشناسی ارشد ناپیوسته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، تأمین نیروی انسانی توانمند برای پذیرش مسئولیت‌های اداری و اجرایی واحدهای مختلف بهداشتی و درمانی به منظور افزایش کارآیی و اثر بخشی و ارتقاء ابعاد کیفیت خدمات سازمان‌هایی است که عهده دار سلامت جامعه‌اند. توسعه دانش فنی و کارآزمودگی از طریق پژوهش و برگزاری دوره‌های کارآموزی در نظام سلامت، و تقویت مهارت های کارآفرینی و خلق ثروت در نظام سلامت از دیگر اهداف کلی این رشته می باشد.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

- آموزشی: توانایی آموزش در مراکز آموزش عالی و خصوصی جهت انتقال دانش در زمینه علوم مدیریتی در بهداشت و درمان
- پژوهشی: انجام طرح‌های و پروژه‌های تحقیقاتی و تجزیه و تحلیل اطلاعات در زمینه مدیریت مراکز بهداشتی و درمانی
- مدیریتی و اجرایی: ارائه و به‌کارگیری دانش مدیریتی در مراکز ارائه‌دهنده خدمات سلامت در راستای افزایش کیفیت ارائه خدمات و سطح سلامت جامعه
- مشاوره‌ای: مشاوره به مدیران و کارکنان نظام سلامت در مدیریت بهینه زیرمجموعه
- کارآفرینی و خلق ثروت: استفاده از فناوری‌های نوین در مدیریت سلامت، اقتصاد دانش بنیان و رویکرد کارآفرینانه در جهت ارتقای سلامت جامعه

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار (Core Competencies)

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- توانمندی جستجوی الکترونیکی منابع علمی
- توانمندی ارتباطی-تعامل
- توانمندی سخنرانی و تدریس
- توانمندی پژوهشی و نگارش متون علمی
- توانمندی تفکر نقادانه، حل مسئله
- توانمندی اجرایی و مدیریتی
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism)
- کار تیمی

ب: جدول تطبیقی وظایف حرفه‌ای و توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار دانش‌آموختگان و کدهای درسی

مرتبط با آنها :

توانمندی‌های اختصاصی	شرح وظایف حرفه‌ای	کدهای درسی مرتبط
آموزشی	<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت در تدریس در کلاس‌های دانشجویان مقاطع پایین‌تر - سخنرانی و تدریس در دوره‌های آموزشی و کارگاه‌ها در حوزه سلامت - آموزش کارکنان سلامت و افراد جامعه در خصوص مسائل مختلف بهداشتی 	۱۵، ۱۸، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۲۷
پژوهشی	<ul style="list-style-type: none"> - نگارش پروپوزال‌های پژوهشی - طراحی و اجرای پژوهش‌های کمی و کیفی - استفاده از بانک‌های اطلاعاتی و مجلات تخصصی 	۱۶، ۲۰، ۲۶، ۲۷، ۲۸

	<ul style="list-style-type: none"> - انجام امور مربوط به جمع آوری داده های تحقیقاتی - انجام امور مربوط به تحلیل و تفسیر داده های تحقیقاتی - نگارش متون علمی و انتشار یافته های علمی از طریق چاپ مقاله یا شرکت در کنگره ها و همایش های علمی 	
۱۵، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۰۴، ۰۵، ۰۷، ۱۱	<ul style="list-style-type: none"> - انجام وظایف مدیریتی (سیاستگذاری- برنامه ریزی- سازماندهی- پایش، نظارت و کنترل- ارزشیابی) مبتنی بر شواهد در سازمانها - تدوین برنامه راهبردی و عملیاتی برای سازمان های بهداشتی و درمانی - استفاده از روش های نوین ارزیابی عملکرد در مراکز بهداشتی و درمانی - استفاده از روش های نوین مدیریت منابع انسانی در مراکز بهداشتی و درمانی - اعتباربخشی سازمان های بهداشتی و درمانی 	<p>مدیریتی و اجرایی / مشاوره ای</p>
۳۰	<ul style="list-style-type: none"> - ارائه مدل های نوین و رویکرد کارآفرینانه برای بهبود کیفیت، مدیریت هزینه ها، توسعه خدمات جدید - گسترش توریسم سلامت 	<p>کارآفرینی و خلق ثروت</p>

ج: مهارتهای عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills)

حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری			مشاهده	مهارت
کل دفعات	انجام مستقل	کمک در انجام		
۱۹	۴	۱۰	۵	اعتباربخشی مراکز بهداشتی و درمانی
۱۹	۴	۱۰	۵	فعالیت های ارتقای کیفیت در مراکز بهداشتی و درمانی
۱۳	۲	۸	۳	نگارش برنامه ریزی استراتژیک و عملیاتی
۱۲	۵	۴	۳	مهارت استفاده از نرم افزارهای مختص رشته
۱۲	۲	۵	۵	تنظیم قرارداد پرسنلی، قراردادهای برونسپاری
۱۴	۳	۵	۶	تهیه پروپوزال طرح تحقیقاتی قابل اجرا
۷	۲	۳	۲	انجام ارزشیابی و ارزیابی عملکرد

Educational Strategies

راهبردهای آموزشی

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف حرفه‌ای (Task Based Education)
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem Based Education)
- آموزش جامعه‌نگر (Community Oriented Education)
- آموزش مبتنی بر موضوع (Subject Based Education)
- آموزش در عرصه (Field Based)
- آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence Based Education)

- آموزش توأم دانشجو و استاد محور (Student and Teacher- Oriented Education)

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- سخنرانی
- سمینار
- انواع کنفرانسهای داخل گروهی، بیمارستانی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی
- استفاده از تکنیک‌های شبیه سازی و آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- کارآموزی و کارورزی
- آموزش شخصی Self Education, Self Study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران:

- منشور حقوقی بیماران (پیوست ۱) را دقیقاً رعایت نمایند.
- قوانین و مقررات آموزشی و نیز مرام نامه‌های پژوهشی و اخلاقی دانشگاه را رعایت کنند.
- در طول دوره‌های کارآموزی و کارورزی اصل محرمانگی اطلاعات را رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با پوشش رسمی (Dress Code) (پیوست ۲) را رعایت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- قبل از شروع هر ترم تحصیلی لاگ بوک دوره را از مدیر گروه آموزشی تحویل گرفته و متعهد به تکمیل آن بر اساس اصل صداقت و درستکاری باشند.
- رعایت حریم سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با نظام سلامت و قوانین مرتبط با آن
- همچنین انتظار می‌رود اصول حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism) را رعایت نمایند:
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایطی با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر

الف- روش ارزیابی:

با توجه به اینکه رشته ترکیبی از دروس نظری، عملی و کار در عرصه می باشد، پیشنهاد میشود متناسب با نوع درس و تشخیص استاد از روشهای زیر برای ارزیابی دانشجویان استفاده شود .

انواع آزمون های کتبی (آزمون های چند گزینه ای، آزمونهای تشریحی، انجام تکالیف و ارائه گزارش کتبی در طول و پایان ترم)

آزمونهای شفاهی و ارائه در کلاس

گزارش انجام کارهای عملی در قالب پژوهش و پروژه های کاربردی و نتایج آن

به منظور ارزیابی اخلاق حرفه ای دانشجویان از روش ارزشیابی ۳۶۰ درجه ای نیز استفاده میشود. و با توجه به گسترش رایانه و دوره های مجازی به صورت آنلاین و آفلاین در نظام آموزش عالی، از آزمونهای الکترونیکی نیز در ارزیابی دانشجویان استفاده شود.

همچنین با هدف ارزیابی مستمر طول دوره، استفاده از کارپوشه (Port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، و ارزیابی کلیه فعالیتهای علمی، آموزشی، پژوهشی و رفتار حرفه ای دانشجو از زمان شروع دوره آموزشی مانند شرکت منظم در جلسات علمی گروه، مقالات، تشویقها، تذکرات و گواهی های انجام کار و نظایر آن پیشنهاد می گردد.

ب- دفعات ارزیابی:

بصورت مستمر، دوره ای و نهایی

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حداقل هیات علمی مورد نیاز: (تعداد، گرایش، رتبه)

گروه آموزشی مجری از اعضاء هیئت علمی با ترکیب زیر تشکیل می شود:

الف- اعضای هیئت علمی بر اساس مصوبه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی به صورت زیر می باشد:

حداقل یک نفر عضو هیئت علمی ثابت و تمام وقت در مرتبه دانشجویی در رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی
حداقل دو نفر در مرتبه استادیاری با حداقل سه سال سابقه تدریس و تحقیق در رشته مدیریت خدمات بهداشتی و
درمانی

ب- تخصص‌های مورد نیاز پشتیبان:

اقتصاد سلامت

سیاستگذاری سلامت

اپیدمیولوژی

آمار زیستی

انفورماتیک پزشکی

ارزیابی فناوری سلامت

حسابداری

جامعه شناسی

اخلاق پزشکی

کارکنان آموزش دیده مورد نیاز برای اجرای برنامه:

دو نفر کارشناس ارشد رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاسهای درس
- اتاق کارآموزان
- اتاق استادان
- اتاق مسئول دفتر/ منشی گروه
- اتاق کارشناسان و مربیان
- اتاق رایانه
- اتاق دانشجویان
- کتابخانه / سالن مطالعه
- دسترسی به Learning Management System (LMS) دانشگاه
- پلتفرم های آموزش مجازی
- سالن کنفرانس
- اینترنت با سرعت کافی
- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی
- بایگانی آموزش (یک سیستم بایگانی علمی)

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

دو کلاس درس اختصاصی با حداقل فضای آموزشی ۲۰ متر مربع

یک اتاق برای نگهداری کاب ها و مجلات تخصصی (کتابخانه)

بیمارستان های آموزشی و سایر سازمان های ستادی و خدماتی جهت طی دوره کارآموزی
خانه بهداشت، پایگاه سلامت، مرکز خدمات جامع سلامت (روستایی/شهری)، مرکز بهداشت شهرستان، شبکه بهداشت و
درمان شهرستان، ستاد دانشگاه و معاونت های تابعه

جمعیت‌ها یا نمونه‌های مورد نیاز:

واحدهای ارائه خدمات مانند بیمارستان، مرکز خدمات جامع سلامت، پایگاه سلامت، خانه بهداشت و معاونت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی و وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، مجلس، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و سازمان‌های بیمه سلامت می‌باشد.

داده‌های ثبت شده در سطوح مختلف نظام سلامت از جمله واحدهای ارائه دهنده خدمات سلامت، سازمان بیمه‌ای، مرکز آمار از جمله اسناد بالادستی، برنامه‌های توسعه‌ای پنج‌ساله کشور، نقشه جامع سلامت، نقشه جامع علمی کشور، بسته‌های طرح تحول نظام سلامت از نمونه‌های مورد نیاز در این رشته می‌باشند.

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه‌ای) مورد نیاز:

لابراتوار زبان انگلیسی

انواع پلتفرم‌های مورد نیاز برای آموزش مجازی

ویدیو کنفرانس

کامپیوتر و لپ‌تاپ

قفسه‌های نگهداری کتاب

کمد‌های نگهداری وسایل شخصی

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مشخصات دوره:

۱- نام دوره:

Health Services Management (M.Sc) کارشناسی ارشد ناپیوسته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

۲- طول دوره و ساختار آن:

بر اساس آئین نامه و ضوابط دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می باشد.

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۳۲ واحد است که به شرح زیر می باشد:

- واحدهای اختصاصی اجباری (Core) ۲۲ واحد

- واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core) ۶ واحد

- پایان نامه ۴ واحد

جمع کل ۳۲ واحد

دانشجو موظف است علاوه بر واحدهای دوره با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند .

جدول الف - دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
-	۲۶	۱۷	۹	۰/۵	۰/۵	۱	سیستم های اطلاع رسانی پزشکی*	۰۱
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	سازمان و مدیریت بیمارستان	۰۲
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	اصول خدمات بهداشتی و درمانی	۰۳
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	فناوری اطلاعات سلامت	۰۴
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	مدیریت مالی و بودجه در بهداشت و درمان	۰۵
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	اصول و مبانی مدیریت	۰۶
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	آیین نگارش و مکاتبات اداری	۰۷
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	اصول و مبانی اقتصاد خرد و کلان	۰۸
مدیریت مالی و بودجه در بهداشت و درمان کد ۰۵	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	اصول حسابداری	۰۹
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	جامعه شناسی سلامت	۱۰
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	بازاریابی در سازمان های بهداشتی و درمانی	۱۱
-	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	مدیریت رفتار سازمانی	۱۲
۲۳							جمع	

- * تمامی دانشجویان ملزم به گذراندن این درس به عنوان درس کمبود یا جبرانی می باشد.
- دانشجو موظف است علاوه بر واحدهای دوره با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (Core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

پیش نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی					تعداد واحد درسی					نام درس	کد درس	
	تئوری	کارآموزی	کاروری	عملی	نظری	تئوری	کارآموزی	کاروری	عملی	جمع			
سازمان و مدیریت بیمارستان کد ۰۲ نظام های بهداشت و درمان ایران و جهان کد ۱۴	۵۱	-	-	-	۵۱	-	-	-	-	۲	۲	مدیریت استراتژیک در نظام سلامت	۱۳
-	۵۱	-	-	-	۵۱	-	-	-	-	۲	۲	نظام های بهداشت و درمان ایران و جهان	۱۴
-	۱۰۲	-	۱۰۲	-	-	-	۲	-	-	-	۲	کارآموزی ۱	۱۵
-	۲۴	-	-	-	۲۴	-	-	-	-	۲	۲	اقتصاد سلامت	۱۶
-	۲۴	-	-	-	۲۴	-	-	-	-	۲	۲	مدیریت پروژه در نظام سلامت	۱۷
-	۲۴	-	-	-	۲۴	-	-	-	-	۲	۲	سمینار موردی	۱۸
-	۲۴	-	-	-	۲۴	-	-	-	-	۲	۲	مدیریت ارتباطات در سلامت	۱۹
-	۲۴	-	-	-	۲۴	-	-	-	-	۲	۲	مدیریت عملکرد در سازمان های بهداشتی و درمانی	۲۰
-	۲۴	-	-	-	۲۴	-	-	-	-	۲	۲	مدیریت منابع انسانی در نظام سلامت پیشرفته	۲۱
کارآموزی ۱ کد ۱۵	۱۰۲	-	۱۰۲	-	-	-	۲	-	-	-	۲	کارآموزی ۲	۲۲
-	-	-	-	-	-	-	-	۴	-	-	۴	پایان نامه	۲۳
۲۶											جمع		

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (Non Core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی		
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع
۲۴	زبان انگلیسی تخصصی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۲۵	روش تحقیق در علوم بهداشتی	۲	۱	۱	۱۷	۲۴	۵۱
۲۶	اپیدمیولوژی و آمار حیاتی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۲۷	بیمه در نظام سلامت	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۲۸	مدیریت دارو و تجهیزات پزشکی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۲۹	مبانی اخلاق و حقوق در بهداشت و درمان	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۳۰	کار آفرینی در نظام سلامت	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
جمع		۱۴ واحد					

* دانشجوی می بایست ۶ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه موردنظر، موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

عناوین کارگاه‌های آموزشی *

عنوان کارگاه	مدت زمان	اختیاری / اجباری بودن
رفرنس نویسی	۴ ساعت	اختیاری
مهارت های خواندن و نوشتن مقالات علمی	۴ ساعت	اجباری
آشنایی با استانداردهای ملی اعتباربخشی بیمارستان های ایران	۴ ساعت	اجباری
اقتصاد دانش بنیان و موسسات دانش بنیان در حوزه سلامت	۴ ساعت	اجباری
اخلاق در پژوهش و مصادیق تخلفات پژوهشی	۴ ساعت	اجباری
کارآفرینی، تجاری سازی و خلق ثروت	۴ ساعت	اجباری
استارت‌آپ های هوش مصنوعی در حوزه مدیریت سلامت	۴ ساعت	اجباری
توسعه فناوری های نوین در مدیریت سلامت	۲ ساعت	اجباری

* شرکت در کارگاه‌های اجباری که دانشجوی عیناً در مقاطع قبلی شرکت کرده است، اختیاری می باشد.

-دروس عملی و کارآموزی به صورت حضوری ارائه می‌گردد.

-دروس نظری به تشخیص استاد مربوطه به صورت حضوری و مجازی مطابق آئین نامه آموزشی ترکیبی ارائه می‌گردد.

نام درس: سیستم های اطلاع رسانی پزشکی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۵/۰ واحد نظری - ۵/۰ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

کد درس: ۰۱

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند با موتورهای جستجوگر و نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در آنها آشنا شود. بتواند تفاوت و توانایی این نرم افزارها را در چند موتور جستجوگر Bing, Yahoo, google و .. شناخته و با هم مقایسه کند. همچنین ضمن آشنایی با چند موتور جستجوگر Meta Search engine بتواند با روش ها، جستجو و عوامل موثر بر آن، جستجوی پیشرفته، سیستم بولین Boolean operators خطاهای موجود در کوتاهی کلمات کلیدی(Truncation) مانند asterisk کاربرد پرانترها و تاثیر متقابل کلمات کلیدی برنتایج جستجو، آشنا شود. دانشجو باید به امکانات موجود در نرم افزارهای مرتبط با اینترنت Explorer, Mozilla firefox, Google chrome آشنا شود. از دیگر اهداف این درس آشنا شدن دانشجو با سرویس کتابخانه ی دانشگاه محل تحصیل می باشد. آگاهی دانشجو به بانک های اطلاعاتی و ناشرین مرتبط با علوم بهداشتی و پزشکی، سایت های مهم در علوم بهداشتی و پزشکی بخصوص PubMed, Cochrane معیارهای سنجش مقالات (مانند Citations) ، مجلات (Impactfactor) و نویسندگان (H-index) و یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع Reference manager الزامی است.

شرح درس:

در این درس دانشجو با روش های جستجوی علمی، مشکلات جستجو در اینترنت و فایق آمدن بر آنها آموزش خواهد دید. با مفاهیم سنجش مقالات، مجلات و جستجو در بعضی از سایت های ناشرین مهم آشنا خواهد شد. بدین ترتیب دانشجو قادر خواهد شد جستجوی سازماندهی شده ای از مرورگرها و بانک های اطلاعاتی داشته باشد. در نهایت دانشجو قادر به ایجاد کتابخانه اختصاصی توسط یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع خواهد شد تا براساس آن مجموع منابع مورد نیاز خود را برای نگارش پایا نامه، مقالات و گزارشات تهیه نماید.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی)

آشنایی با موتورهای جستجوگر عمومی، تفاوت آنها و مقایسه چند موتور جستجوگر با هم از نظر جستجوی یکسان (کار عملی: انجام انفرادی جستجوی پیشرفته، جستجو بولین Not, Or, And در جستجوگر PubMed در کلاس)
آشنایی با نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در هر موتور جستجوگر
آشنایی با مرورگرهای Internet Explorer, Mozilla firefox, Google chrome و امکانات آنها(کار عملی: مرتب کردن و ذخیره Favorite در فلاش دیسک)
آشنایی با سرویس های موجود در کتابخانه دانشگاه محل تحصیل شامل دسترسی به مجلات داخلی و خارجی و نرم افزار جامع

آشنایی با ناشرین مانند Elsevier, EBSCO, Wiley, Springer

- آشنایی با بانک‌ها و منابع اطلاعاتی Web of Science, Science, Scopus, proQuest, Biological Abstract و ...
- آشنایی با پایگاه‌های استنادی
- آشنایی با بانک جامع مقالات پزشکی Medlib, Iranmedex, Irandoc و ...
- روش‌های جستجو از طریق سرعنوان‌های موضوعی پزشکی (MeSH)
- آشنایی با معیارهای سنجش مقالات (مانند Citation), سنجش مجلات (Impact factor) و سنجش نویسندگان (H-index) در بانک‌های اطلاعات ذیربط
- آشنایی با کاربرد DOI
- آشنایی با PubMed و مجموعه‌ای از مقالات بانک اطلاعاتی مدلاین، بانک ژن، نرم‌افزارهای آنلاین موجود در آن
- آشنایی با نرم‌افزار EndNote و ایجاد یک کتابخانه شخصی از منابع بطور عملی

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- حسن زاده، م. نویدی، منابع اطلاعاتی در حوزه‌ی علوم پزشکی و سلامت، تهران: نشر کتابدار.
- عاصمی، ع. بهارلو، غ. دستیابی به اطلاعات در محیط دیجیتال: از تئوری تا عمل. تهران: نشر کتابدار.
- بیهقی، هادی، رجب نژاد مریم. جستجو در منابع پزشکی. مرکز تعالی دانشگاه شهید بهشتی.

www.medlib.ir

www.proquest.com

www.ncbi.nlm.nih.gov

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام کار کلاسی ۱۵٪

کد درس: ۰۲

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: سازمان و مدیریت بیمارستان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با فرآیندها و نحوه انجام فعالیت‌ها در بیمارستان و نحوه کارکرد صحیح بیمارستان‌ها بر اساس اصول علم مدیریت

شرح درس: در این درس، دانشجویان ضمن آشنایی با مشخصات بخش‌های بالینی و پشتیبانی و تشخیصی بیمارستان، با فرآیندهای بین بخشی و برون بخشی بیمارستان آشنا می‌گردند به نحوی که در خاتمه توانایی لازم جهت اداره بخش‌های عملیاتی بیمارستانی را کسب نمایند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

آشنایی با اهداف شکل‌گیری بیمارستان‌ها و شناخت فرآیندهای مراقبت‌های بهداشتی و درمانی

آشنایی با نمودار سازمانی و شرح وظایف کارکنان و واحدها در بیمارستان‌ها

آشنایی با شرح وظایف و نحوه عملکرد واحد‌های ارائه دهنده خدمات پزشکی و پرستاری

آشنایی با شرح وظایف و نحوه عملکرد واحد‌های تشخیص-درمانی

آشنایی با شرح وظایف و نحوه عملکرد واحد‌های اداری، مالی و پشتیبانی

آشنایی با شاخص‌های ایمنی بیمار

آشنایی با راهکارهای ارتقای کیفیت در بیمارستان و فرآیندهای مربوط به ارزیابی عملکرد نظیر اعتباربخشی

آشنایی با کمیته‌های بیمارستانی و نحوه انجام فعالیت و شرح وظایف آن‌ها

آشنایی با اصول مدیریت بحران در حوادث و بلایا

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) دکتر محمد عرب و همکاران، بیمارستان چه نوع سازمانی است و چگونه کار می‌کند؟ انتشارات جهاد دانشگاهی

۲) فرانسیس سی ام، مدیریت بیمارستان، ترجمه علی کبریایی، انتشارات فروزان روز

3) Sharon B. Buchbinder, Nancy H. Shanks, Introduction to Health Care Management.

4) Lawrence F. Wolper, Health Care Administration: Managing Organized Delivery Systems.

5) Charles R. McConnell, Hospitals and Health Systems What They Are and How They Work.

6) Joydeep Das Gupta, Hospital Administration and Management A Comprehensive Guide.

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۰۳

نام درس: اصول خدمات بهداشتی و درمانی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: دانشجویان در این درس با مسائل و موضوعات گوناگون بهداشتی و عواملی که بر روی ارتقا سطح سلامت جامعه موثر است، آشنا خواهند شد.

شرح درس: در این درس تعارف، مفاهیم، اهمیت بهداشت فردی، همگانی، محیط، مواد غذایی، خانواده، مدارس، حرفه‌ای، دهان و دندان، مادر و کودک و کاربرد آن‌ها در عرصه سازمان‌های نظام سلامت ارائه خواهد شد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

کلیات بهداشت عمومی

سلامت و بیماری

آشنایی با بهداشت فردی و همگانی

آشنایی با اصول پیشگیری

آشنایی با آموزش بهداشت

آشنایی با بهداشتی محیط

آشنایی با بهداشت حرفه‌ای

آشنایی با بهداشت مواد غذایی

آشنایی با بهداشت خانواده

آشنایی با اپیدمیولوژی بیماری‌ها

آشنایی با بهداشت مدارس

آشنایی با بهداشت دهان و دندان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) حاتمی، حسین و همکاران، «کتاب جامع بهداشت عمومی (سه جلدی)»، انتشارات کتاب ارجمند، تهران.

۲) عبادی فرد آذر، فرید، شجاعی تهرانی، حسین، منصوریان، مرتضی، رضاپور، عزیز، «اصول خدمات بهداشتی»، انتشارات عبادی آذر، تهران.

۳) محمدحسین باقیانی مقدم، محمدحسن احرام پوش، اصول و کلیات خدمات بهداشتی، انتشارات آثار سبحان.

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۰۴

نام درس: فناوری اطلاعات سلامت

پیش‌نیاز یا هم‌زمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: دانشجویان با مدیریت اطلاعات سلامت و اهمیت آن در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌های سلامت آشنا خواهند شد.

شرح درس: در این درس موضوعات مرتبط با مدیریت اطلاعات سلامت از جمله فرایند تولید، جمع‌آوری، ذخیره‌سازی، بازیافت و استفاده از اطلاعات سلامت در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها ارائه خواهد شد.

سرفصل‌ها: (۲۴ ساعت نظری)

- مفاهیم داده، اطلاعات و دانش در حیطه مدیریت بهداشت و درمان
- چرخه پردازش اطلاعات
- تعریف مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی و ابعاد آن
- تعریف سیستم‌های اطلاعات بهداشتی درمانی و ویژگی‌های آن
- جایگاه مدارک پزشکی در مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی
- فرایند مراقبت، تولید و گردش داده‌ها در سازمان مراقبت سلامت
- کدگذاری بیماری‌ها، اقدامات درمانی و علل مرگ و میر
- آشنایی با بخش مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی، وظایف و فعالیت‌های هر یک از واحدهای آن
- نقش واحدهای بخش مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی در مدیریت نظام سلامت و ساز و کارهای مکانیسم‌های مربوط به ایفای این نقش‌ها
- کمیته مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی و مسولیت مدیریت در قبال این کمیته
- اصول امنیت و محرمانگی در مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی (رضایت‌نامه‌ها و افشای اطلاعات)
- سیستم‌های ثبت (رجیستری‌ها) بیماری‌ها در نظام سلامت
- مالکیت اطلاعات بهداشتی درمانی HIS و ویژگی‌های آن
- نگهداری و امحای اطلاعات بهداشتی درمانی
- ابعاد قانونی مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی
- نقش فناوری اطلاعات بهداشتی درمانی در ایمنی بیمار
- پرونده سلامت الکترونیکی
- سلامت الکترونیک
- سلامت از راه دور
- سلامت همراه

روش‌های یادگیری: سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی.

روش‌های ارزیابی: ارزیابی تکوینی: پرسش و پاسخ در هر جلسه، آزمون کتبی چند گزینه‌ای در میان ترم
ارزیابی نهایی: آزمون کتبی

راهنمای کلی مدرس:

با توجه به اهمیت مدیریت اطلاعات سلامتی انتظار می‌رود مدرسین محترم موضوعات مرتبط با مدیریت اطلاعات سلامتی و کاربردهای اطلاعات را با ارائه مصداق‌های متعدد ارائه دهند. ضمناً درخواست می‌شود که همکاران از ورود به برخی جزئیات یا تکیه بر بعضی موضوعات کم اهمیت جداً خودداری کنند. باید در نظر داشت که دانشجوی ما نیاز دارد که با مفاهیم، منابع تولید داده‌ها، روش‌های رایج جمع‌آوری و نخییره‌سازی اطلاعات و بازیافت و کاربردهای مختلف اطلاعات آشنا گردد.

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱- مقدسی، ح. (۱۳۸۴). کیفیت اطلاعاتی در مراقبت بهداشتی. تهران، انتشارات واژه پرداز.
- ۲- ویگر، ک. ا. ویکهام، ف. (۱۳۸۸). مدیریت سیستم‌های اطلاعات مراقبت بهداشتی (راهکار عملی برای مدیران مراقبت بهداشتی). تهران، انتشارات آثار سبحان.

سایر منابع:

- ۳- طبیبی، ج. عبادی فردآذر، ف. حاجوی، ا. میدانی، ز. (۱۳۸۳). استانداردهای مدیریت اطلاعات بهداشتی درمانی. تهران، انتشارات عبادی فرد.
- ۴- حاجوی، ا. سرباز، م. مرادی، ن. (۱۳۸۱). مدارک پزشکی ۳ و ۴. تهران، نشر الکترونیکی جهان رایانه.
- ۵- کشتکاران، ع. دانیالی، ا. (۱۳۸۰). مدیریت بخش مدارک پزشکی: از طراحی تا اقدام، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

کد درس: ۰۵

نام درس: مدیریت مالی و بودجه در بهداشت و درمان

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: افزایش دانش مدیریت مالی و آشنایی با مفاهیم مالی در زمینه مراقبت‌های سلامت
شرح درس: امروزه اطلاعات مالی اهمیت ویژه‌ای در نظام سلامت دارند، چرا که اکثر تصمیمات مدیران سازمان‌ها مستقیماً آثار و پیامدهای مالی داشته و یا به طور غیر مستقیم وضعیت مالی سازمان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. این درس با هدف افزایش دانش مدیریت مالی و آشنایی با مفاهیم مالی در زمینه مراقبت‌های سلامت به دانشجویان ارائه می‌شود تا بتوانند تصمیمات مالی درستی اتخاذ نمایند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

کلیات مدیریت مالی

تحلیل نسبت‌های مالی در سازمان‌های مراقبت سلامت

صورت‌های مالی در مراقبت‌های سلامت

تامین مالی در نظام سلامت

کنترل موجودی در سازمان‌های بهداشتی و درمانی

قیمت‌گذاری خدمات سلامت و رویکردهای آن

بودجه در بخش سلامت

انواع روشهای بودجه‌ریزی در بخش سلامت

مدیریت سرمایه در گردش در سازمانهای مراقبت بهداشتی و درمانی

تحلیل پروژه‌های سرمایه‌ای در نظام سلامت

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) رضاپور عزیز، عبادی‌فردآذر فرید. «مدیریت مالی در مراقبت سلامت و بیمارستان». انتشارات عبادی فر.

۲) مهدی مختاری پیام، علی سرابی‌آسیابر، عزیز رضاپور، بودجه در نظام سلامت، انتشارات آرون.

3) William N. Zelman, Michael J. McCue, Alan R. Millikan, Noah D. Glick. Financial Management of Health Care Organizations: An Introduction to Fundamental Tools, Concepts, and Applications.

4) LC Gapenski, GH Pink. Understanding healthcare financial management.

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۰۶

نام درس: اصول و مبانی مدیریت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا کردن دانشجویان با مفاهیم کلی مدیریت و کاربرد اصول مدیریت در رابطه با نیازهای جامعه و نظام سلامت

شرح درس: این درس مروری بر اصول مدیریت با تاکید بر چهار وظیفه اصلی مدیر شامل برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت و کنترل دارد.

رئوس مطالب: (۲۴ ساعت نظری)

تعاریف و مفاهیم سازمان و مدیریت

نظریه‌های سازمان و مدیریت

مبانی برنامه‌ریزی

تصمیم‌گیری و حل مسئله

عناصر و مفاهیم سازماندهی

مدیریت منابع انسانی

مبانی رهبری

هدایت از طریق انگیزش

هدایت از طریق ارتباطات

مبانی کنترل

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) رضائیان، علی. «مبانی سازمان و مدیریت». انتشارات سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت). تهران.

۲) ایران نژاد پاریزی، مهدی، ساسان گهر، پرویز، «سازمان و مدیریت از تئوری تا عمل»، انتشارات موسسه بانکداری ایران، تهران.

۳) استیفن پی رابینز، مبانی مدیریت، ترجمه محمد اعرابی، انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۰۷

نام درس: آیین نگارش و مکاتبات اداری

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: تقویت مهارت دانشجویان در نوشتن و نگارش انواع مکاتبات اداری

شرح درس: در حال حاضر نوشته های اداری تنها وسیله ی ایجاد ارتباط رسمی در سازمان است از طرفی می دانیم که ارتباطات در سازمان همانند سیستم جریان خون در بدن موجود زنده عمل می کند قدر مسلم، چنان چه در یک سازمان ارتباط صحیح برقرار نشود، سازمان به مشکل برمی خورد تا آن جا که ممکن است به انحلال انجامد. بیشتر فعالیت ها و عملکرد های مدیران نیز به صورت نامه، بخشنامه، گزارش، اطلاعیه و صورتجلسه است که مبهم بودن بعضی از جملات و دستورالعمل ها موجب اتلاف وقت و سردرگمی و برداشت های متفاوت مسئولان و مجریان می شود. انتظار می رود دانشجویان پس از پایان این درس مهارت لازم را در گزارش نویسی، اصول نگارش نامه های رسمی و غیررسمی و ... کسب کنند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

شناخت اهمیت و ضرورت گزارش نویسی

مشخصات یک نوشته خوب

تعریف و انواع گزارش

انواع گزارش

اصول گزارش نویسی

شناخت انواع مکاتبات اداری

اصول عمومی و فنی مکاتبات اداری

اجزای نامه های اداری

عبارات استاندارد در مکاتبات اداری

روش نوشتن نامه اداری استاندارد

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) صفریور، ابوالفضل، اصول مکاتبات و گزارش های اداری، انتشارات پردیس.

۲) محسنی احمد، آقامرادی مهدی، آیین نگارش و ویرایش مکاتبات اداری، انتشارات مرتدیز.

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۰۸

نام درس: اصول و مبانی اقتصاد خرد و کلان

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- آشنائی با مفاهیم اولیه و مسائل بنیادی اقتصاد خرد و کلان
- افزایش قدرت تحلیل پدیده‌های اقتصادی و بالا بردن مهارت تصمیم‌گیری

شرح درس: دانشجویان در این درس با پدیده محدودیت منابع و عوامل تولید در مقابل نیازهای نامحدود بشری و در نتیجه ضرورت اختصاص بهینه عوامل تولید و منابع، کاربردهای اقتصاد خرد در فهم، تحلیل و مدلسازی بهتر مسائل مدیریتی و همچنین سیاست‌ها پولی و مالی و تاثیر آنها در بازار آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب: (۲۴ ساعت نظری)

تعاریف علم اقتصاد

عرضه، تقاضا و تعادل در بازار

نظریه رفتار مصرف‌کننده

درآمد و اثرات جانشینی

تولید

هزینه

رقابت کامل

مداخله در بازار و اثرات رفاهی

انحصارگر

تبعیض قیمت

انواع کالاها

انواع بازار

جریان و چرخه درآمدی

عرضه کل و تقاضای کل

مدیریت اقتصاد

سیاست‌های مالی و امور مالی دولت

پول، بانکداری و نرخ بهره

سیاست‌های پولی

رشد اقتصادی و اقتصاد سمت عرضه

تورم

بیکاری و اشتغال

نرخ ارز

نیروهای بازار و مدیریت اقتصاد کلان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) سالواتوره، دومینیک، تئوری و مسائل اقتصاد خرد. ترجمه حمیدرضا ارباب، نشر نی،
- ۲) بایلاس ریچارد، نظریه اقتصاد خرد، ترجمه حسین راغفر، نشر نی، تهران
- ۳) منکیو، گریگوری، «اقتصاد کلان»، ترجمه حمیدرضا ارباب، نشر نی، تهران
- ۴) یوسف فرجی، اقتصاد خرد، انتشارات شرکت چاپ و نشر بازرگانی،

نحوه ارزشیابی دانشجو:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۰۹

نام درس: اصول حسابداری

پیش‌نیاز یا همزمان: مدیریت مالی و بودجه در بهداشت و درمان کد ۰۵

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا ساختن دانشجویان با مفاهیم حسابداری و نقش حسابداری در تهیه اطلاعات مفید در سازمان های بهداشتی و درمانی است.

شرح درس: در این درس دانشجویان با صورت های مالی و تجزیه و تحلیل آن، تصمیم گیری با استفاده از اطلاعات مالی داخل و خارج سازمان و بالطبع با طرز نگهداری دفاتر حسابداری که مبنای تهیه اطلاعات مالی است، آشنایی پیدا می کنند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

آشنایی با مفاهیم حسابداری

ثبت فعالیت های مالی

اصلاح حساب ها و تهیه صورت های مالی

استفاده از کاربرد و انجام عملیات مربوط به بستن حساب ها

موجودی های نقدی (صندوق، تنخواه گردان، مطالبات بدهکاران و اسناد دریافتنی)

موجودی کالا و قیمت تمام شده کالای فروش رفته

آموزش نرم افزارهای حسابداری

حسابداری مالیات بر ارزش افزوده

اصول و مفروضات حسابداری

انواع موسسات تجاری

پیش پرداخت ها و پیش دریافت ها

انواع گزارش های مالی

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) رودکی، جمال، اصول حسابداری، انتشارات دانشگاه شیراز

۲) علیمی، حسنعلی، اصول حسابداری، سازمان مدیریت صنعتی، تهران

۳) اسکندری جمشید، اصول حسابداری ۱ و ۲، انتشارات فرشید

4) Donatila Agtarap-San Juan. Fundamentals of Accounting: Basic Accounting Principles Simplified for Accounting student. Author House.

5) Steven A. Finkler, David Marc Ward, Thad D. Calabrese. Accounting Fundamentals for Health Care Management. Jones & Bartlett learning. latest edition

6) Greg Shields. Accounting Principles. Bravex Publications.

نحوه ارزشیابی دانشجو:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۱۰

نام درس: جامعه‌شناسی سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم و رویکردهای مدرن جامعه‌شناسی در ارتباط با سلامت فردی، گروهی، اجتماعی و سازمانی و کسب توانایی لازم برای شناسایی، تحلیل و مستندسازی رفتارهای اجتماعی

شرح درس:

در این درس دانشجویان با مبانی اجتماعی سلامت، مولفه‌ها و عوامل اجتماعی و جامعه‌شناختی موثر بر سلامت و سبک زندگی از قبیل فرهنگ، سواد، دسترسی به خدمات، عدالت و جنسیت آشنا می‌شوند و توانایی تحلیل رفتار اجتماعی را کسب می‌نمایند.

رئوس مطالب: (۲۴ ساعت نظری)

دیدگاه جامعه‌شناسی در سلامت

عوامل اجتماعی موثر بر سلامت

تئوری‌های اجتماعی سلامت

نظریات جامعه‌شناختی و کاربرد آن‌ها در سلامت

سبک زندگی در جامعه

الگوهای اجتماعی بیماری

پزشکی اجتماعی

آسیب‌شناسی اجتماعی و بهداشت

رفتارشناسی بیماری و نقش‌های اجتماعی

فرهنگ، نهاد‌های اجتماعی و سلامت

نقش اهمیت فرهنگ در سلامت

جامعه‌پذیری، ارزش‌ها، کنترل اجتماعی، نهاد‌ها و سلامت

نقش اجتماعی و سلامت

لایه‌های فرهنگی سلامت

اصول و روش‌های ارزیابی تاثیر اجتماعی

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) آرمسترانگ، دیوید، جامعه‌شناسی پزشکی، ترجمه محمد توکل، انتشارات حقوقی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۲) محسنی، منوچهر، «جامعه‌شناسی پزشکی»، انتشارات طهوری

۳) حمید عضدانی آشنایی با مفاهیم اساسی جامعه‌شناسی. نشر نی

- 4) David Wainwright. A Sociology of Health. SAGE publication.
- 5) Kevin White. An Introduction to the Sociology of Health and Illness. SAGE publication.
- 6) Anne-Marie Barry, Chris Yuill. Understanding the Sociology of Health: An Introduction. SAGE publication.
- 7) Wilkinson, R. Maemot, M. social determinant of health: the solid fact.

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۱۱

نام درس: بازاریابی در سازمان‌های بهداشتی و درمانی

پیش‌نیاز درس: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

هدف اصلی این درس آشنا کردن دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی با اصول، مفاهیم و فرآیند مدیریت بازاریابی و کاربرد آن در بخش‌های خدماتی می‌باشد. انتظار می‌رود که دانشجویان با گذراندن این درس دانش کافی در زمینه مبانی نظری دانش بازاریابی و کاربردهای آن و مهارت عملی در طراحی برنامه‌های بازاریابی جهت بیمارستان‌ها و سایر سازمان‌های بهداشتی و درمانی را پیدا کنند.

شرح درس:

درس اصول بازاریابی و مدیریت بازار از دروس اصلی رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی می‌باشد و زمینه را برای آشنایی دانشجویان با مفهوم و نقش بازاریابی در خدمات و مراقبت‌های بهداشتی و درمانی و تکنیک‌ها و اصول کاربردی بازاریابی خدمات فراهم می‌کند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

مفاهیم، فرآیند و ماهیت بازاریابی

چگونگی ظهور بازاریابی در بخش بهداشت و درمان

بررسی نقش آمیزه بازاریابی (محصول، قیمت، مکان، ترویج) در فرآیند بازاریابی

محیط بازاریابی و اثر تغییرات در محیط بر استراتژی بازاریابی برای سازمان‌ها

تشریح ماهیت استراتژی بازاریابی، مفاهیم و استراتژی‌های بازاریابی خدمات

تقسیم‌بندی بازار و انتخاب بازار هدف

فرآیند برنامه‌ریزی بازاریابی

استراتژی بازاریابی و شناخت گزینه‌های استراتژیک موجود برای سازمان‌های بهداشتی درمانی

مدیریت ارتباط با مشتری

برندسازی در مراقبت‌های بهداشتی و درمانی

فرآیند تحقیقات بازاریابی و روش‌های مختلف برای انجام آن

بخش‌بندی بازار مراقبت‌های بهداشتی و درمانی

وفاداری مشتریان و نحوه ایجاد ارزش در مشتری

قیمت‌گذاری و استراتژی‌ها مربوط به آن در مراقبت‌های بهداشتی و درمانی

تشریح رویکردهای مختلف عرضه خدمات بهداشتی و درمانی و توزیع آن در بازار

تبلیغات و روابط عمومی در مراقبت‌های بهداشتی و درمانی

پایش و کنترل فرآیند بازاریابی

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) برکویتز اریک. اصول بازاریابی در بخش سلامت. مترجم: دکتر محمد عرب، دکتر احسان زارعی، دکتر رقیه خیبری، دکتر بهروز پورآقا. انتشارات جهاد دانشگاهی واحد تهران
- ۲) کاتلر فیلیپ، آرمسترانگ گری. اصول بازاریابی. مترجم: بهمن فروزنده، انتشارات نشر آموخته
- 3) Barbara Wooldridge, Kerr Camp. Healthcare Marketing - Strategies for Creating Value in the Patient Experience (First Edition). Cognella Academic Publishing.
- 4) Steven G. Hillestad, Eric N. Berkowitz. Health Care Market Strategy. Jones & Bartlett learning.
- 5) Glenn E. Pearson. Thriving in the Healthcare Market: Strategies from an Industry-Insider for Selling Your Product. Taylor & Francis.
- 6) Richard K. Thomas. Marketing Health Services. Health Administration Press.

نحوه ارزشیابی دانشجوی:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۱۲

نام درس: مدیریت رفتار سازمانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان با عواملی که بر رفتارها و نگرش‌های افراد، گروه‌ها و واحدهای سازمانی تاثیر می‌گذراند، آشنا می‌شوند. انتظار می‌رود دانشجویان پس از گذارندن این درس بتوانند علل رفتار انسان‌ها در محیط کار را شناسایی نموده و با پیش‌بینی رفتارهای آتی و هدایت و کنترل رفتارها در سطح فردی، گروهی و سازمانی، شرایط مساعدی برای پیشرفت‌های فردی و سازمانی فراهم آورند.

شرح درس:

رفتار سازمانی یکی از دانش‌های میان‌رشته‌ای است که مطالعه رفتار فرد، گروه و سازمان را برعهده دارد. مطالعه نظام یافته رفتار از روابط میان رفتارها و واقعیت‌های مهم پرده برداشته، مبنایی را برای پیش‌بینی دقیق رفتار فراهم می‌کند. اهداف اصلی این درس دستیابی به اثربخشی سازمان و رفاه فرد در سازمان از طریق شناخت اصول و مفاهیم رفتار فردی از جنبه‌های گوناگون ادراک، یادگیری، انگیزش، هدف‌گذاری و ... می‌باشد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

کلیات و تعاریف رفتار سازمانی

فرآیند ادراک

فرآیند معرفت‌پذیری

انگیزه و رفتار

هدف‌گذاری

نگرش‌های شغلی و رفتار

مبنای رفتار گروهی

مدیریت تیم و گروه

ارتباطات و مهارت‌های ارتباطی

رهبری در تیم و سازمان

مدیریت تغییر و تحول سازمانی

مدیریت تعارض و مذاکره

فرهنگ سازمانی

تعهد سازمانی

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) رضائیان، علی. مدیریت رفتار سازمانی. انتشارات سمت
- ۲) رابینز، استیفن. رفتار سازمانی: مفاهیم، نظریه‌ها و کاربردها. ترجمه سیدمحمداعرابی و علی پارسایان انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- ۳) زارعی متین حسن. مدیریت رفتار سازمانی پیشرفته. انتشارات آگه.
- ۴) ایان بروکس. مدیریت رفتار سازمانی: فرد، گروه، سازمان ترجمه امید مهدیه، قاسم انصاری‌رنانی. نشر کتاب مهربان،
- ۵) محمدی حامد، ریگی بهروز، سلیمانی کله‌روی احمد. مدیریت رفتار سازمانی. انتشارات آوا.
- ۶) کنت بلانچارد، پال هرسی. مدیریت رفتار سازمانی: کاربرد منابع انسانی. ترجمه علی علاقه بند. انتشارات شرکت چاپ و نشر بین الملل (وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی).
- 7) Nancy Borkowski. Organizational Behavior in Health Care. Jones & Bartlett learning.
- 8) Ricky W. Griffin, Jean M. Phillips, Stanley M. Gully. Organizational Behavior: Managing People and Organizations. CENGAGE learning. 2016

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۱۳

نام درس: مدیریت استراتژیک در نظام سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: سازمان و مدیریت بیمارستان کد درس ۰۲ - نظام های بهداشت و درمان در ایران و جهان کد

درس ۱۴

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با محیط داخل و خارج سازمانی، تدوین سیاست ها و برنامه های استراتژیک، تاکتیکی و عملیاتی و در نهایت ایجاد دانش و مهارت به منظور تدوین، اجرا و ارزشیابی استراتژی های مناسب برای سازمان های ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی می باشد.

شرح درس: مدیریت استراتژیک یک تجزیه و تحلیل در خصوص مسایل مهم سازمان می باشد و توسط مدیران ارشد، به منظور کنترل منابع در محیط های خارج از سازمان انجام می شود. این فرایند شامل مشخص کردن مأموریت، چشم انداز، دارایی‌های سازمان و توسعه برنامه‌ها و سیاست‌های سازمان که به همه فعالیت هایی که برای رسیدن به آن خواهد شد، نیاز است. در این درس دانشجویان با اهداف و مبانی مدیریت استراتژیک، انواع مدل های آن و محیط های داخلی و خارجی سازمان آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

آشنایی با اهداف و مبانی مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک

آشنایی با مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک در سلامت

آشنایی با انواع مدل های برنامه ریزی استراتژیک

آشنایی با آینده پژوهی و آینده نگاری در سلامت

آشنایی با روش های تدوین، پیاده سازی و ارزیابی استراتژی در سازمان های بهداشتی و درمانی

آشنایی با مأموریت ها، ارزش ها و دورنما در سازمان های بهداشتی و درمانی و شیوه تدوین آنها

آشنایی با محیط های داخلی و خارجی سازمان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱. دیوید، فرد آر. مدیریت استراتژیک، ترجمه علی پارسائیان، محمد اعرابی. انتشارات دفتر پژوهشهای فرهنگی.

۲. ملکی محمدرضا، طبیبی سیدجمال الدین، برنامه ریزی استراتژیک، انتشارات ترمه.

3. Peter M. Ginter, W. Jack Duncan, Linda E. Swayne. The Strategic Management of Health Care Organizations. Wiley.
4. Corinne M, Karuppan Michael R. Waldrum, Nancy E. Dunlap. Operations Management in Healthcare: Strategy and Practice. Springer publishing company.
5. Stephen Lee Walston. Strategic Healthcare Management: Planning and Execution. Health Administration Press.

کد درس: ۲۵

نام درس: روش تحقیق در علوم بهداشتی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

- آشنایی با مفاهیم اولیه و بنیادی پژوهش، روش‌های تحقیق و گام‌های آن
- آشنایی با نحوه نگارش مطالب علمی

شرح درس:

این درس به منظور یادگیری فلفیه و روش‌شناسی پژوهش علمی برای دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی طرح‌ریزی شده است. رئوس مطالب این درس بیشتر با هدف تقویت توانایی دانشجویان در انجام تحقیق ارائه شده است تا از این طریق بتوانند در انجام پایان‌نامه خود از این توانایی بهره ببرند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۲۴ ساعت عملی)

- کلیات روش تحقیق
- مراحل پژوهش علمی
- رویکرد‌های کمی و کیفی در پژوهش
- انواع مطالعه
- انتخاب موضوع تحقیق و معیارهای آن
- بررسی متون و جستجوی منابع علمی
- روش نگارش بیان مسئله
- تدوین اهداف، سئوالات و فرضیات تحقیق
- متغیرها و شیوه‌های سنجش آن‌ها
- روش‌ها و ابزارهای گردآوری داده‌ها؛ روایی و پایایی آن‌ها
- روش‌های نمونه‌گیری، برآورد حجم نمونه
- شیوه‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها
- تدوین پروپوزال و جداول هزینه‌ها، مواد و تجهیزات، جدول گانت، نظارت و مدیریت پروژه تحقیقاتی
- ملاحظات اخلاقی در پژوهش
- شیوه‌گزارش‌نویسی و چارچوب مقاله پژوهشی
- نحوه رفرنس‌دهی

6) George B. Moseley . Managing Health Care Business Strategy. Jones & Bartlett learning.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪

انجام تکلیف کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۱۴

نام درس: نظام های بهداشت و درمان ایران و جهان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی و تحلیل دانشجویان در مورد نظام بهداشت و درمان و سازمان های بهداشتی و درمانی و شناخت سیاست‌ها، برنامه‌ها، اهداف و کارکرد های آنها

شرح درس: آشنایی با نظام های سلامت و تجربیات سایر کشور می تواند راهنمایی مناسب برای مدیران و سیاستگذاران حوزه سلامت باشد. با آگاهی از کارکردها و مشخصات نظام های سلامت سایر کشور ها و اطلاع از فرآیندها، شاخص ها و عملکردهای نظام سلامت در شرایط مختلف می توان تصمیمات مناسبی را اتخاذ نمود. در این نیز دانشجویان با کارکردها، اهداف و نقاط ضعف و قوت نظام های بهداشت و درمان ایران و جهان آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

آشنائی و تحلیل اهداف، کارکردها و برنامه های نظام های سلامت در جهان

آشنائی و تحلیل سیاستهای کلی سلامت مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و چشم انداز نظام سلامت کشور

آشنائی و تحلیل سیاستها، ماموریت ها و برنامه های توسعه در بخش سلامت

آشنائی و تحلیل نظام سلامت کشور، اهداف، کارکرد ها و اهرم های کنترل در آنها

بررسی و تحلیل کارکردهای نظام سلامت در کشورهای مختلف

آشنایی و تحلیل سازمان های بهداشتی و درمانی در ایران

آشنایی و تحلیل با سازماندهی، ساختار و تشکیلات سازمان های بهداشتی و درمانی ایران

آشنایی با مفاهیم و ابزارهای ارزیابی عملکرد نظام های سلامت در جهان

بررسی تحلیل نقاط قوت و ضعف کارکردهای نظام سلامت در ایران و کشورهای مختلف

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در تدوین سیاستهای کلی در بخش سلامت
 - ۲) چشم انداز و قوانین برنامه های توسعه و سایر قوانین مربوط به سلامت مصوب مجلس شورای اسلامی
 - ۳) آئین نامه ها و مصوبات دولت در حوزه سلامت
 - ۴) برنامه و دستورالعملهای وزارت خانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی
 - ۵) اصلاحات در نظام سلامت راهنمای عدالت و کارایی، جمعی از مولفین وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
 - ۶) سایت سازمان بهداشت جهانی و بانک جهانی
- 7) Mossialos, Elias, et al. 2015 international profiles of health care systems. Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health.
- 8) Xiaoming Sun. World Health Systems. Wiley and son.

- 9) Johnson, Carleen Stoskopf, Leiyu Shi. Comparative Health Systems. Jones & Bartlett publisher.
- 10) Charles R. McConnell. Hospitals and Health Systems. Jones & Bartlett learning.
- 11) Christian Aspalter, Kenny Teguh Pribadi, Robin Gauld. Health Care Systems in Developing Countries in Asia. Taylor and Francis group.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکلیف کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۱۵

نام درس: کارآموزی ۱

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: دانشجویان با نظام شبکه بهداشت و درمان شهرستان، برنامه پزشکی خانواده (روستایی و شهری) و مراقبت‌های بهداشتی درمانی اولیه آشنا خواهند گردید.

شرح درس: در این دوره دانشجویان با نظام مراقبت‌های اولیه بهداشتی (PHC) و شبکه بهداشت و درمان شهرستان، فرایندهای خانه بهداشت و مراکز بهداشتی درمانی، نظام پشتیبانی کننده ارائه خدمات، ارتباط فرایندهای خدمت با سطوح مختلف نظام ارائه خدمات، وضعیت و شرایط جغرافیایی، اقتصادی و بهداشتی روستاهای تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی، پرونده‌های خانوار، نحوه جمع‌آوری اطلاعات، شاخصهای بهداشتی، نقش و وظایف پزشک خانواده، ارزشیابی و بهبود کیفیت خدمات ارائه شده در سطوح مختلف آشنا می‌شوند.

سرفصل‌ها: (۱۰۲ ساعت کارآموزی)

الف. آشنایی با ارائه خدمات و مراقبت‌های بهداشتی درمانی در حوزه‌های:

✓ شناسایی جمعیتی و زیست محیطی

✓ آموزش بهداشت

✓ مراقبت ادغام یافته مادران باردار

✓ بهداشت باروری

✓ بیماریهای واگیر

✓ ایمن سازی

✓ مراقبت اطفال

✓ بهداشت محیط

✓ درمان ساده علامتی

✓ کمک‌های اولیه

✓ بیماریهای غیر واگیر

✓ بهداشت مدارس

✓ بهداشت حرفه‌ای

✓ بهداشت دهان و دندان

✓ بهداشت سالمندان

ب. فرایندهای گروه توسعه شبکه و ارتقای سلامت

✓ مدیریت خانه بهداشت

روش‌های یادگیری:

شیوه آموزش بر محوریت فرایندها، دانشجویان و جامعه استوار بوده و آموزش بر اساس طرح درس تدوین شده در چارچوب سرفصل‌ها به صورت مشارکتی در قالب کارگاه‌های بدو دوره (فرایندهای خدمت و مستند سازی فرایندها)، کار در گروه‌های کوچک، بحث جمعی، کار در خانه‌های بهداشت، کار در مراکز بهداشتی درمانی و تکمیل کارپوشه توسط دانشجویان در عرصه‌های ارائه خدمت خواهد بود.

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی. (۱۳۸۴). مجموعه کتب آموزش بهورزی. مرکز توسعه شبکه و ارتقای سلامت.
- ۲) تبریزی، ج. ص. (۱۳۹۱). مستند سازی فرآیند (روشی برای استاندارد سازی و ارتقای کیفیت فرآیند). تبریز، انتشارات الوین با همکاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز.
- ۳) امیری ف. سازمان و مدیریت نظام‌های بهداشتی درمانی در ایران و جهان. تهران: نشر همای سلامت؛ ۱۳۹۰

سایر منابع:

- ۱- جنتی، ع. جباری بیرامی، ح. (۱۳۹۱). سطح بندی خدمات در نظام سلامت. تبریز، دانشگاه علوم پزشکی تبریز با همکاری انتشارات الوین.
- ۲- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی. (۱۳۸۴). شرح خدمات تیم سلامت و پزشک خانواده. دفتر سلامت خانواده و جمعیت
- ۳- لامعی، ا. (۱۳۸۲). مدیریت جامع کیفیت، اصول، کاربرد و درس‌هایی از یک تجربه. تهران، انتشارات طب نوین.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

آزمون کتبی پس از برگزاری کارگاه بدو دوره، ارزیابی نحوه حضور فعال دانشجویان در عرصه‌ها، تکمیل کردن کارپوشه، ارزیابی پایان ترم با استفاده از روش OSFE

کد درس: ۱۶

نام درس: اقتصاد سلامت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با ویژگیهای بازار سلامت و عرصه‌های کاربرد اصول علم اقتصاد در بخش سلامت

شرح درس: اقتصاد سلامت شاخه‌ای از علم اقتصاد است که به مسائلی پیرامون کارایی، اثربخشی ارزش و رفتار در تولید و مصرف سلامت و مراقبت‌های بهداشتی می‌پردازد. از جمله دلایل اهمیت این حوزه محدودیت منابع برای مراقبت‌های بهداشتی و بیشتر بودن تقاضا نسبت به عرضه خدمات بهداشتی است. بنابراین برای تحلیل و ارزیابی بازار مراقبت‌های بهداشتی به مجموعه‌هایی از تکنیک‌های اقتصادی نیازمندیم. در این درس دانشجویان با موضوعاتی نظیر تقاضا و عرضه مراقبت‌های بهداشتی، ارزیابی اقتصاد خرد در سطح درمان، ویژگی‌های بازار مراقبت سلامت، نظام‌های پرداخت و ... آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

آشنایی دانشجویان با برخی مفاهیم پایه علم اقتصاد و کاربرد آن در بخش سلامت

آشنایی دانشجویان با تعریف، اهمیت و حیطه‌های اقتصاد سلامت

آشنایی دانشجویان با ویژگی‌های بازار مراقبت سلامت و تفاوت آن با سایر بازارها

آشنایی دانشجویان با عرضه و تقاضای مراقبت‌های سلامت

آشنایی دانشجویان با نظام‌های پرداخت در بخش سلامت

آشنایی دانشجویان با روش‌های تامین مالی مراقبت‌های سلامت

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) اقتصاد مراقبت سلامت، دکتر عبادی آذر و دکتر رضا پور،
- ۲) اقتصاد سلامت برای کشورهای در حال توسعه، ترجمه دکتر پوررضا،
- ۳) اقتصاد سلامت، دکتر نکویی مقدم و همکاران.
- ۴) اقتصاد سلامت و مراقبت سلامت، شرمن فولند- آلن گودمن- میرون استانو، ترجمه غضنفری-کازمی-نیک افشار- محمدشاهی-رستمی-امام قلی پور- اکبری ساری، آثارسبحان.
- ۵) درسنامه اقتصاد سلامت. واندربلینگ د. ترجمه دکتر شهرام توفیقی، علی اصغر کیا دلیری و حسن حق پرست. تهران، واژه پرداز.

6) Charles E. Phelps. Health Economics. Taylor and Francis group.

7) Frank A. Sloan, Chee-Ruey Hsieh. Health Economics. The MIT press.

8) Steph Bernel. Health Economics: Core Concepts and Essential Tools. Health Administration Press.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکلیف کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۱۷

نام درس: مدیریت پروژه در نظام سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: در این درس دانشجویان با تعاریف و مفاهیم پروژه و چگونگی تشخیص آن از موارد دیگر، فعالیتهای خروجی و انواع شبکه‌ها، برنامه ریزی پروژه و انجام محاسبات، تجزیه و تحلیل کنترل پروژه شامل کنترل منابع، هزینه و زمان و نحوه استفاده از نرم افزارهای کاربردی برنامه ریزی و کنترل پروژه آشنا خواهند شد.

شرح درس: در این درس تعاریف و مفاهیم اساسی قراردادهای، پروژهها، ساختار شکست کار، شبکه‌ها، روشهای انجام پروژه، محاسبات زمانبندی پروژه، شناوری های فعالیت های پروژه، چگونگی محاسبه و تحلیل درصد پیشرفت فعالیتها و درصد پیشرفت کل پروژه، کنترل و تخصیص منابع، کنترل هزینه و زمان پروژه به تفصیل شرح داده می شود. همچنین برنامه های کامپیوتری متداول در مدیریت و کنترل پروژه توضیح داده خواهد شد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

تعاریف و مشخصه های پروژه

مفهوم پروژه و مدیریت پروژه

چرخه زندگی پروژه و مدیریت فرآیندهای یک پروژه

مراحل انجام یک پروژه و چگونگی کنترل آنها

مؤلفه ها و اجزاء پروژه ها

تجزیه پروژه به فعالیت ها

طرح ریزی مراحل، تعریف فعالیت ها و تخمین زمان انجام فعالیت های یک پروژه

مدیریت زمان و هزینه پروژه

فن های برنامه ریزی و کنترل پروژه؛ روش مسیر بحرانی، گانت چارت، پرت و گرت

محاسبه درصد پیشرفت و درصد فعالیت های پروژه، مدیریت ارزش افزوده

ارزیابی کیفیت پروژه

معرفی نرم افزارهای کنترل پروژه

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) بهرامی، محمدامین؛ امیراسماعیلی، محمدرضا؛ رنجبرعزت‌آبادی، محمد. مدیریت برنامه‌ها و پروژه‌های سلامت.

انتشارات علمی سنا.

2) Judith Dwyer, Pauline Stanton, Valerie Thiessen. Project Management in Health and Community Services.

3) David Shirley. Project Management for Healthcare. Taylor and Francis group.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکلیف کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۱۸

نام درس: سمینار موردی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

افزایش توانمندی در تحلیل مسائل مدیریتی در سازمان های بهداشتی و درمانی

شرح درس:

در این درس هر دانشجو با انتخاب یک موضوع زیر نظر استاد درس به تحقیق پیرامون آن موضوع می پردازد. این تحقیق بایستی شامل بررسی سابقه و وضعیت موجود، تحلیل SWOT در مورد موضوع مربوطه و جدیدترین کارهای انجام شده در زمینه تا این زمان و روالهای آتی مهم مربوط به موضوع و پیشنهادات لازم باشد. اهداف شرکت در جلسات سمینار شامل آشنایی با طریقه ارائه شفاهی، آشنایی با موضوعات علمی مختلف در گرایش مربوطه می باشد. تحلیل وضع موجود نظام بهداشت و درمان و ابعاد آن، شناسائی مسائل، انتخاب یک مسأله دارای اولویت، ارائه راهکارهایی برای حل آن، گزارش نتایج اقدام از جمله مهارت های اساسی مورد نیاز دانشجویان مدیریت خدمات بهداشتی درمانی است که انتظار می رود در این درس به آنها پرداخته شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

آشنایی با مفاهیم، تئوری ها و ابزارهای مطالعه موردی

آشنایی با معیارهای اصلی در مطالعات موردی

آشنایی با مفاهیم و اصول تهیه و عرضه گزارش

مفاهیم و اصول نظرخواهی، مشارکت و بحث گروهی پیرامون یک مسأله

تحلیل وضع موجود نظام بهداشت و درمان و ابعاد آن

شناسائی مسائل و چالش های موجود نظام سلامت

بررسی و انتخاب یک مسأله دارای اولویت

ارائه راهکارهایی برای حل مسئله

گزارش نتایج بررسی مسأله شناسائی شده به صورت کنفرانس در کلاس و بحث و تبادل نظر در مورد آن

شیوه ارزشیابی دانشجو:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۴۰٪

انجام تکلیف کلاسی (انتخاب موضوع، تهیه گزارش و ارائه آن) ۵۰٪

کد درس: ۱۹

نام درس: مدیریت ارتباطات در سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با روابط داخلی و خارجی بیمارستان

آشنایی دانشجویان با روابط انسانی (بین کارکنان)، روابط فیزیکی (ساختاری) و روابط سازمانی بیمارستان‌ها (با سایر ارگان‌ها) است.

شرح درس: وجود سازمان وابسته به ارتباطات است و هر مدیری معمولاً بیشتر وقت خود را صرف برقرار کردن ارتباط می‌کند. لذا نیاز است که دانشجویان با مفاهیم کلیدی ارتباطات سازمانی، نقش و اهمیت ارتباطات در نظام سلامت و مدلها و سبک‌های ارتباطات سازمانی آشنا شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

مفاهیم کلیدی ارتباطات سازمانی

نقش و اهمیت ارتباطات در نظام سلامت

مدلها و سبک‌های ارتباطات سازمانی (بیمارستان‌های آموزشی با سازمانهای بالادست، بیمارستان‌های آموزشی با

پزشکان و ارائه دهندگان خصوصی و ...)

شبکه‌های ارتباطی در سازمان‌های بهداشتی و درمانی

ارتباطات گروهی و عملکرد گروه

چگونگی ارتباط بیمارستان‌ها با یکدیگر و راهکارهای ارتقاء آن

ارتباط بیمارستان با سازمان‌های بیمه‌ای، موانع ارتباطی و راهکارها

ارتباط بیمارستان با سازمان‌های دولتی و راهکارهای بهبود آن

ارتباط بیمارستان با گروه‌های مدنی، خیریه و سازمان‌های غیردولتی و راهکارهای بهبود آن

ارتباط بیمارستان با شرکت‌ها (برون‌سپاری) و ملاحظات آن

روابط درونی بین واحدهای بیمارستان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- 1) Darley, Mark. "Managing communication in health care". Bailliere tindall, US.
- 2) Renata Schiavo. Health Communication: From Theory to Practice. Jossey – bass publisher.
- 3) Rick Iedema, Donella Piper, Marie Manidis. Communicating Quality and Safety in Health Care. Cambridge university press.

- 4) Gwen Van Servellen. Communication Skills for the Health Care Professional: Concepts, Practice and evidence. Jones and Bartlett publishers.
- 5) Robert Stolt. Communication Management in Hospitals. Grin verlag.

شیوه ارزشیابی دانشجو

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکلیف کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۲۰

نام درس: مدیریت عملکرد در سازمان های بهداشتی و درمانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: در این درس دانشجویان با مسائل مختلف مرتبط با عملکرد و مدیریت عملکرد و همچنین با روش های مختلف ارزیابی عملکرد آشنا می شوند.

شرح درس: مدیریت عملکرد، فرایندی اصولی است که هر سازمان توسط آن، کارکنان خود را (به صورت فردی یا عضوی از گروه) به منظور انجام ماموریت‌ها و دستیابی به اهداف سازمان، در بهبود اثربخشی سازمانی درگیر می‌کند. مدیریت عملکرد یک سیستم نظام مند است که براساس بهبود عملکرد افراد در چارچوب تیمی و فردی باعث بهبود کلی عملکرد سازمان می شود. آشنایی دانشجویان با اهداف، مراحل و مدل های مدیریت عملکرد سازمان های بهداشتی درمانی از اهداف این درس می باشد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تعریف و مفهوم عملکرد
- انواع ارزیابی عملکرد و مدیریت عملکرد
- اصول مدیریت عملکرد
- طرح ریزی و برنامه ریزی عملکرد
- چرخه مدیریت عملکرد
- مدل های مدیریت عملکرد
- مدیریت عملکرد استراتژیک
- کاربردهای مدیریت عملکرد
- ارزیابی اثربخشی مداخلات بهبود عملکرد
- عملکرد مبتنی بر شایستگی
- پرداخت مبتنی بر عملکرد
- طرح ریزی شغل مبتنی بر عملکرد
- مباحث اخلاقی و قانونی در مدیریت عملکرد
- بهبود عملکرد و روش های عملیاتی بهبود

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- مدیریت عملکرد: راهبردهای کلیدی و راهنمای عملی، مایکل ارمنسترانگ، ترجمه سعید صفری، امیر وهابیان، انتشارات جهاد دانشگاهی،

- 2) Bergeron P. Bryan. Performance Management in Healthcare: From Key Performance Indicators to Balanced Scorecard. Taylor & Francis.
- 3) Walburg Jan, Bevan Helen, Wilderspin John, Lemmens Karin. Performance Management in Health Care: Improving Patient Outcomes. Taylor & Francis.
- 4) Aguinis Herman. Performance Management, Pearson/Prentice Hall,
- 5) Sarah Smith, Don Sinclair, Rosalind Raine, Barnaby Reeves, "Health Care Evaluation", McGraw-Hill Education,

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکلیف کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۲۱

نام درس: مدیریت منابع انسانی پیشرفته در نظام سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان با اهمیت مدیریت منابع انسانی که بخش مهمی از زمان و سرمایه سازمان‌های نظام سلامت را به خود اختصاص داده و یک منبع استراتژیک رقابتی برای این سازمان‌ها محسوب می‌شود، آشنا می‌شوند.

شرح درس:

هدف از این درس شناخت مدیریت منابع انسانی، آشنایی با فرآیند جذب و به کارگیری منابع انسانی، بالنده سازی منابع انسانی و انگیزش منابع انسانی در نظام سلامت می‌باشد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

مبانی مدیریت منابع انسانی (اهمیت، نقش، تعاریف و کارکردها)

اصول مدیریت منابع انسانی در سازمان‌های بهداشتی و درمانی

برنامه ریزی نیروی انسانی

تجزیه و تحلیل شغل (طبقه بندی، طراحی، توصیف، غنی سازی، توسعه)

برنامه ریزی و مدیریت استراتژیک منابع انسانی در نظام سلامت

توسعه و بهسازی منابع انسانی (آشنا سازی و اجتماعی کردن کارکنان، آموزش کارکنان، مسیر پیشرفت شغلی کارکنان،

اصول و رویکردهای ارزیابی عملکرد کارکنان)

حفظ و نگهداشت منابع انسانی

مدیریت حقوق و دستمزد

فرآیند انگیزش منابع انسانی

نظام پرداخت مبتنی بر عملکرد در نظام سلامت

برنامه های ایمنی و سلامت کارکنان

حقوق و روابط کار و حقوق اساسی کارکنان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

۱) میرسپاسی ناصر. مدیریت استراتژیک منابع انسانی و روابط کار. انتشارات میر. تهران

۲) سعادت اسفندیار، مدیریت منابع انسانی، انتشارات سمت، تهران،

3) Fallon L. Fleming, McConnel R Charles. Human Resource Management in Health Care: Principles and Practice. Jones & Bartlett publisher.

- 4) E. Pynes Joan, N. Lombardi Donald. Human Resources Management for Health Care Organizations: A Strategic Approach. Jossey – bass publisher..
- 5) By D. K. Sharma, R. C. Goyal. HOSPITAL ADMINISTRATION AND HUMAN RESOURCE MANAGEMENT. HPI learning private limited.
- 6) Hernandez S. Robert . Strategic Human Resources Management in Health Services Organizations. Cengage learning.
- 7) Fried Bruce. Fundamentals of Human Resources in Healthcare. Health Administration Press, 2018

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ۱۰٪ حضور و شرکت فعال در کلاس
- ۲۰٪ آزمون در طول نیمسال تحصیلی
- ۵۰٪ آزمون کتبی پایان نیمسال
- ۲۰٪ انجام تکلیف کلاسی

نام درس: کارآموزی ۲ کد درس: ۲۲

پیش‌نیاز یا همزمان: کارآموزی ۱ کد ۱۵

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس: شناخت شاخص‌ها، فرآیندها و خط‌مشی‌های بیمارستان به منظور افزایش مهارت‌های مدیریتی دانشجویان در جهت اداره بهتر امور بیمارستانی و کسب توانمندی‌های لازم برای اجرای وظایف مدیریت بیمارستان

شرح درس: دوره کارآموزی فرصتی را برای حضور در محیط‌های درمانی به دست می‌دهد که دانشجوی می‌تواند از این طریق و بدون دغدغه مسوولیت‌ها و تبعات شغلی، به کسب تجربی ارزشمند بپردازد. کارآموزی برای آشنایی دانشجویان با کارهای عملی و اجرایی از نزدیک است به طوری که فرصت تطبیق آموخته‌ها را با عمل درک کنند و در رفع کمبودها و نواقص احتمالی بکوشند. در این دوره دانشجویان با بیمارستان و فرآیندهای جاری و ساری آن آشنا خواهند شد.

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت کارآموزی)

نحوه فرآیند نویسی (تئوری)

آشنایی با فرآیندهای واحد‌های مختلف بیمارستان (تئوری)

شناسایی فرآیندهای اصلی واحدهای بیمارستان

اصلاح ۲ فرآیند موجود در هر بخش

آشنایی با واحدها و شناسایی روابط درون و برون بخشی آن‌ها

آشنایی با شاخص‌های کلیدی بیمارستان

آشنایی با پرداخت مبتنی بر عملکرد در بیمارستان‌ها

آشنایی با برنامه استراتژیک، عملیاتی، بهبود کیفیت و ایمنی بیمار

آشنایی با کمیته‌های بیمارستان و نحوه کارکرد آن‌ها

آشنایی با نحوه نوشتن دستورالعمل، خط‌مشی و روش اجرایی

آشنایی با فرآیند اعتباربخشی بیمارستان

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

حضور فعال و منظم در محل کارآموزی ۱۰٪

ارزیابی دانشجویان حین کارآموزی ۱۰٪

ارائه گزارش کارآموزی ۴۰٪

آزمون پایان دوره ۴۰٪

کد درس: ۲۳

نام درس: پایان نامه

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: -

هدف کلی درس: طراحی و اجرای یک پروژه تحقیقات مرتبط با مدیریت بهداشت و درمان

شرح درس:

این درس با هدف ایجاد انگیزش تفکر جهت انتخاب موضوع و بدنبال آن پژوهش و تحقیق و آرایه راهکارهای مناسب، تقویت نگرش تحقیقی، کسب توانایی در طراحی و مدیریت تحقیق، بکارگیری روشهای مختلف جستجوی هدفمند در ادبیات علمی مربوطه، کسب مهارت در استفاده از روشهای مناسب جمع آوری داده ها، کسب مهارت در استفاده از روشهای مناسب پردازش داده ها، آشنایی با شیوه صحیح نگارش و کسب توانایی در آرایه مناسب مطالب ارائه شده است.

رئوس مطالب: بررسی یک از موضوعات به روز نظام سلامت

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارائه پایان نامه و دفاع از آن مطابق با آئین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد مصوبه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

کد درس: ۲۴

نام درس: زبان انگلیسی تخصصی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصطلاحات تخصصی در حوزه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و همچنین توسعه مهارت های زبان انگلیسی دانشجویان در حیطه ترجمه و خواندن مقالات علمی و همچنین نگارش مقالات علمی

شرح درس: به منظور ارتقای سطح دانش حرفه ای، توانایی کافی برای استفاده از متون و منابع علمی و فهم واژه ها و اصطلاحات انگلیسی مورد نیاز رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی و درک مفاهیم و بهره گیری از کتب و مجلات علمی مرتبط با رشته نیاز به یادگیری زبان انگلیسی می باشد. این درس با هدف آشنایی دانشجویان با فنون ترجمه، نگارش و خواندن متون تخصصی رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی ارائه شده است.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

آشنایی با فنون ترجمه مقالات علمی

آشنایی با فنون نگارش مقالات علمی

آشنایی با فنون خواندن مقالات علمی

آشنایی با اصطلاحات و لغات کلیدی حوزه بهداشت و درمان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

(۱) کتب تخصصی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

(۲) مجلات علمی - پژوهشی داخلی و خارجی به زبان انگلیسی

(۳) پایگاه های اطلاعاتی معتبر و فیلم های آموزشی حوزه مدیریت بهداشت و درمان به زبان انگلیسی

(۴) جدیدترین مقالات در مجلات تخصصی مدیریت

- 5) Faramarz Armillary, Ali Kashtkaran, Seyed Samad Sajjadi, Mansureh Tootoonchi. Special English for the Students of Health Care Management (1) and (2). Tehran: SAMT Publication,
- 6) Annie Phillips. Healthcare Management Dictionary. Oxon: Radcliffe Medical Press Ltd,
- 7) Kieran Walshe, Judith Smith. Healthcare Management. 2end Ed. London: Open University Press,
- 8) Stephen Bailey. Academic Writing: A Handbook for International Students - Stephen Bailey.
- 9) Trisha Greenhalgh. How to Read a Paper: The Basics of Evidence-Based Medicine. 4th Ed. Oxford: John Wiley & Sons

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکلیف کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۲۵

نام درس: روش تحقیق در علوم بهداشتی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

- آشنایی با مفاهیم اولیه و بنیادی پژوهش، روش های تحقیق و گام های آن
- آشنایی با نحوه نگارش مطالب علمی

شرح درس:

این درس به منظور یادگیری فلفیه و روش شناسی پژوهش علمی برای دانشجویان رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی طرح ریزی شده است. رئوس مطالب این درس بیشتر با هدف تقویت توانایی دانشجویان در انجام تحقیق ارائه شده است تا از این طریق بتوانند در انجام پایان نامه خود از این توانایی بهره ببرند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۲۴ ساعت عملی)

- کلیات روش تحقیق
- مراحل پژوهش علمی
- رویکرد های کمی و کیفی در پژوهش
- انواع مطالعه
- انتخاب موضوع تحقیق و معیارهای آن
- بررسی متون و جستجوی منابع علمی
- روش نگارش بیان مسئله
- تدوین اهداف، سئوالات و فرضیات تحقیق
- متغیرها و شیوه های سنجش آن ها
- روش ها و ابزارهای گردآوری داده ها؛ روایی و پایایی آن ها
- روش های نمونه گیری، برآورد حجم نمونه
- شیوه های تجزیه و تحلیل داده ها
- تدوین پروپوزال و جداول هزینه ها، مواد و تجهیزات، جدول گانت، نظارت و مدیریت پروژه تحقیقاتی
- ملاحظات اخلاقی در پژوهش
- شیوه گزارش نویسی و چارچوب مقاله پژوهشی
- نحوه رفرنس دهی

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- ۱) عابدسعیدی ژیلا، امیرعلی اکبری صدیقه. روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. انتشارات سالمی.
 - ۲) ملک افضلی حسن، مجدزاده رضا، فتوحی اکبر، توکلی سامان. روش شناسی پژوهش های کاربردی در علوم پزشکی. تهران دانشگاه علوم پزشکی تهران، معاونت پژوهشی.
 - ۳) تحقیق در سیستم های بهداشتی، سازمان جهانی بهداشت، ترجمه دکتر علی زعیم، انتشارات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
 - ۴) زابلی روح‌اله، بهادری محمدکریم، روش تحقیق جامع در مدیریت سلامت. تهران: دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج).
 - ۵) ملک افضلی حسین، «تحقیق در نظام سلامت»، انتشارات دریچه نو.
- 6) Frances Griffiths. Research Methods for Health Care Practice. SAGE Publications Ltd.
 - 7) Hilla Brink, Christa Van der Walt, Gisela Van Rensburg. Fundamentals of Research Methodology for Health Care Professionals. Juta and Company Ltd,

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- ارائه یک پروپوزال کمی یا کیفی برای یکی از موضوعات اولویت دار مدیریتی نظام سلامت ۴۰٪

کد درس: ۲۶

نام درس: اپیدمیولوژی و آمار حیاتی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با تعریف اپیدمیولوژی و شناخت عوامل موثر در وضع بیمار در جامعه، فاکتورهای اپیدمیولوژیک و همچنین آشنایی با اپیدمیولوژی مراقبت‌های بهداشتی درمانی.

کسب دانش نظری در زمینه اصول و مبانی اپیدمیولوژی و کاربرد آن در برنامه‌ها مرتبط با سلامت

شرح درس:

شناخت عوامل موثر و زمینه ساز بیماری‌ها و راههای پیشگیری، مبارزه، کنترل، حذف، ریشه‌کنی، آن‌ها بدون آگاهی از مبانی اصول و کلیات اپیدمیولوژی امکان پذیر نیست. در این راستا دانشجویان با مطالعه این درس با اصول اپیدمیولوژی و اهداف و کاربرد آن در تجزیه و تحلیل مسائل بهداشتی درمانی جامعه آشنا خواهند شد. بدین منظور مفاهیمی چون سلامت و بیماری، پیشگیری و سطوح آن، غربالگری، سیر طبیعی بیماری و انواع مطالعات اپیدمیولوژیکی و... مورد بحث قرار می‌گیرند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

تعریف اپیدمیولوژی

جنبه‌های تاریخی اپیدمیولوژی

دامنه اپیدمیولوژی

مدلهای اپیدمیولوژی

تعریف تندرستی و بیماری

سنجش تندرستی و بیماری

سنجش‌های فراوانی بیماری

آشنایی با نحوه بررسی و استخراج بار بیماریها

مقایسه رویداد بیماری

انواع مطالعات اپیدمیولوژی

زنجیره علل بیماریها

اپیدمیولوژی و پیشگیری

تعریف و سطوح پیشگیری

غربالگری

اپیدمیولوژی بیماریهای واگیر

اپیدمیولوژی بیماریهای شایع واگیر در ایران
بررسی و کنترل همه گیری های بیماریهای واگیر

منابع اصلی درس:

- ۱) گوردیس لئون، اپیدمیولوژی، ترجمه دکتر حسین صباغیان و کوروش هلاکویی نائینی، تهران انتشارات
- ۲) جودیت ماژنر، اصول اپیدمیولوژی، ترجمه دکتر ملک افضلی و دکتر کیومرث ناصری.
- ۳) جان اورت پارک، درسنامه پزشکی پیشگیری واجتماعی، ترجمه دکتر حسین شجاعی تهرانی، تهران انتشارات سماط.
- ۴) ر. بونیتا، ر بیگل هول، توردکجاستروم؛ مبانی اپیدمیولوژی. ترجمه پیمان سلامتی، فرزاد منتظر. تهران: نسل فردا.
- 5) Szklo MF, Nieto J. Epidemiology, Beyond the Basics. Sudbury, United Kingdom: Jones and Bartlett; 2014.
- 6) Woodward M. Epidemiology, study design and data analysis. London: Chapman and Hall,

نحوه ارزشیابی دانشجوی:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۲۷

نام درس: بیمه در نظام سلامت

پیش‌نیاز یا هم‌زمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف اصلی این درس آشنایی دانشجویان با انواع بیمه‌های سلامت در ایران و شناخت انواع نظام‌های بیمه‌ای و نحوه کارکرد آن‌ها می‌باشد.

شرح درس: در این درس، دانشجویان با نظام‌های بیمه‌ای ایران و سایر کشورهای دنیا آشنا شده و الگوها و روش‌های تامین مالی نظام سلامت را فرا می‌گیرند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

آشنایی با اهمیت بیمه و الگوهای تامین مالی نظام سلامت

آشنایی با ویژگی‌های نظام بیمه اجتماعی سلامت

آشنایی با بیمه‌های خصوصی سلامت

آشنایی با نظام‌های تامین مالی مبتنی بر مالیات

آشنایی با انواع نظام‌های بیمه سلامت در ایران

آشنایی با مشکل مخاطرات اخلاقی در بیمه و بیمه سلامت

آشنایی با روش‌های تعیین ارزش نسبی خدمات سلامت

آشنایی دانشجویان با کسورات بیمارستانی و راهکارهای کاهش آن

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

نظام‌های بیمه سلامت، گرد آوری و تالیف: دکتر محمد عرب، زهرا کاووسی، رامین روانگرد، رحیم استوار، انتشارات جهاد دانشگاهی

اقتصاد سلامت اصول و جریان منابع، تالیف: گتزن، ترجمه: دکتر محمود نکویی و همکاران، انتشارات پارسا.

Peter R. Kongstvedt, Health Insurance and Managed Care: What They Are and How They Work

Michael K. Harrington, Health Care Finance and the Mechanics of Insurance and Reimbursement

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۲۸

نام درس: مدیریت دارو و تجهیزات پزشکی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم اقتصاد دارو و مدیریت بهینه تهیه و توزیع دارو در سطح کلان

شناسایی دستگاه‌ها و تجهیزات پزشکی، نحوه عملکرد و کار آنها

آشنایی با نحوه نگهداری و سرویس‌های دوره‌ای و پیشگیرانه تجهیزات پزشکی

شرح درس: این درس به منظور آشنایی دانشجویان با مفاهیم مدیریت در صنعت و تجارت دارو، سیاست‌های ملی دارویی، بازار دارو و مدیریت آن، مبانی زنجیره تامین دارو و همچنین مدیریت بیمارستانی تجهیزات پزشکی و آشنایی با تجهیزات پرکاربرد در بیمارستان طرح ریزی شده است.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

آشنایی با مفاهیم مدیریت در صنعت و تجارت دارو

بازار سلامت و نقش دارو در آن

سیاست‌های ملی دارویی

بازار دارو و مدیریت آن

مبانی زنجیره تامین دارو

دارو در بازارهای داخلی و جهانی

اصول بازاریابی در داروسازی

ارزشیابی اقتصادی در صنعت دارو

مدیریت بیمارستانی تجهیزات

تجهیزات و ملزومات داروخانه‌ای

ملزومات مصرفی عمومی و تخصصی به تفکیک رشته‌های بالینی

آشنایی با تجهیزات پرکاربرد در بیمارستان

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

نصیری ناصر، نصیری منصور، کبریایی‌زاده عباس. «اصول، مبانی و فنون مدیریت در داروسازی با رویکرد به صنایع داروسازی». انتشارات فوژان.

جعفر باپاپور، عباس کبریایی‌زاده. «مدیریت و اقتصاد داروخانه». انتشارات جامعه نگر.

دیمیتریس دوگراماتزیس. «بازاریابی دارو رویکرد کاربردی». مترجمین: امین اسداللهی، جواد قربانی، محمد آقایی. انتشارات ترمه.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. سازمان غذا و دارو. کتاب «سیاست ملی دارویی جمهوری اسلامی ایران».

شیوه ارزشیابی دانشجو:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۲۹

نام درس: مبانی اخلاق و حقوق در نظام سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مقررات و قوانین حاکم بر نظام سلامت و ضوابط حاکم بر بیمارستان

شرح درس:

در این درس دانشجویان با حقوق و انواع قوانین و مقررات ناظر بر نظام سلامت، روابط کار بین پزشکان، پرستاران و سایر کارکنان، اخلاق بالینی و پزشکی، اخذ رضایت و براءت و منشور حقوق بیمار آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

تعریف حقوق و انواع آن

تعریف نظام حقوقی

انواع نظام های حقوقی

اخلاق پزشکی

تاریخچه اخلاق پزشکی و حقوق بیمار در ایران و جهان

رضایت و براءت

رازداری و حفظ اسرار بیمار

منشور حقوق بیمار

منشور حقوق بیمار در ایران

موازن حقوقی پزشکان و پرستاران در ارائه خدمات به بیماران

انواع جرائم پزشکی و دارویی

خطا و قصور پزشکی

اخلاق در سلامت الکترونیک

حقوق بیمار در سلامت الکترونیک

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

صدرممتاز، ناصر، دهنوی، حامد. موازن حقوقی در نظام سلامت. انتشارات برگا.

اسلامی تبار، شهریار، حقوق پزشکی، موسسه فرهنگی انتشار، تهران.

Professor George J. Annas J.D. M.P.H. The Rights of Patients, Third Edition: The authoritative
ACLU guide to patient rights, Southern Illinois University Press

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۷۰٪

کد درس: ۳۰

نام درس: کارآفرینی در نظام سلامت

پیش‌نیاز درس: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف اصلی این درس شناخت و یادگیری دانشجویان در زمینه‌های کارآفرینی و بازاریابی و خلق ثروت در نظام سلامت است.

شرح درس: در این درس انتظار می‌رود دانشجو با مفاهیم و روش‌های خلاقیت و نوآوری و کارآفرینی در نظام سلامت، مفهوم آینده پژوهی به عنوان پارادایمی نوین در نظام سلامت و مفهوم بازاریابی و بازاریابی اجتماعی در نظام سلامت، آشنا شود. همچنین با بررسی نیازهای فعلی و آتی، تجزیه و تحلیل تقاضا در حوزه سلامت، سعی در تولید دانش مبتنی بر شواهد و ارتقا فرایندها و تجاری سازی کالا و خدمات در نظام سلامت نماید.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

مفاهیم و روش‌های خلاقیت و نوآوری

فرآیندهای کارآفرینی

مبانی خلاقیت و فنون و روشهای خلاق

عناصر و فرایندهای کارآفرینی

انگیزه‌ها و موانع کارآفرینی

الگوهای ذهنی کارآفرینان و مدیران نظام سلامت،

کسب مهارتهای کارآفرینی

جایگاه کارآفرینی در دانشگاه نسل سوم

مفهوم آینده پژوهی به عنوان پارادایمی نوین در نظام سلامت،

روش‌های آینده پژوهی

تدوین و تحلیل سناریو

رویکردهای مختلف سناریو نویسی

مفهوم بازاریابی در نظام سلامت

نقش بخش دولتی و خصوصی در بازار سلامت

اصول و فنون بازاریابی

تجارت الکترونیک

مدیریت کسب و کار

بازاریابی اجتماعی

فرآیندهای برنامه ریزی بازار یابی محور و غیر بازار یابی محور

استراتژی بازار یابی

شناخت مشتری، رفتار خریدار و تحقیقات بازار
تقسیم بندی قیمت و توزیع بازار

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

برکویتز اریک. اصول بازاریابی در بخش سلامت. مترجم: دکتر محمد عرب، دکتر احسان زارعی، دکتر رقیه خبیری، دکتر بهروز پورآقا. انتشارات جهاد دانشگاهی واحد تهران
کاتر فیلیپ، آرمسترانگ گری. اصول بازاریابی. مترجم: بهمن فروزنده، انتشارات نشر آموخته
کتاب کارآفرینی و ایجاد کسب و کار موفق، نوشته از: جون ساتکین، ترجمه سیامک صادقی خیابانیان، نشر پلک
آینده پژوهی و تجزیه و تحلیل سناریو(مرور کلی، ارزیابی و معیارهای انتخاب)، نوشته حنا کاسو و روبرت گاسنر، ترجمه محسن رستمی، آزاده کتبی و غلامرضا خجسته، انتشارات پشتیبان
پنج عینک آینده نگری (چگونه با کمک مدل ELTVILLE آینده را بهتر پیش بینی و درک نماییم) نوشته پیئرو میتچیتچ، ترجمه بهاره ادمیت، انتشارات سازمان مدیریت صنعتی.

Barbara Wooldridge, Kerr Camp. Healthcare Marketing - Strategies for Creating Value in the Patient Experience (First Edition). Cognella Academic Publishing.

Steven G. Hillestad, Eric N. Berkowitz. Health Care Market Strategy. Jones & Bartlett learning.

Glenn E. Pearson. Thriving in the Healthcare Market: Strategies from an Industry-Insider for Selling Your Product. Taylor & Francis.

Richard K. Thomas. Marketing Health Services. Health Administration Press.

نحوه ارزشیابی دانشجوی:

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۰٪

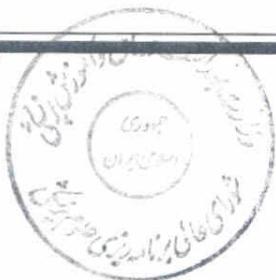
انجام تکلیف کلاسی ۲۰٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪

فصل چهارم
استانداردهای برنامه آموزشی
رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه‌های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

➤ موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه‌های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

➤ ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در کتابخانه دانشکده، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

➤ ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: عرصه‌های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

➤ ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

➤ ضروری است، تجهیزات سرمایه‌ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن‌ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

➤ ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش‌های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

➤ ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

➤ ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

➤ ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

➤ ضروری است، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، گایدلاین‌ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

➤ ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

➤ ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

➤ ضروری است، محتوای برنامه کلاس‌های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

➤ ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس‌های درون‌گروهی، سمینارها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

- ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.
- ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.
- ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی
رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

با توجه به ضرورت به روز نگه داشتن برنامه‌های درسی متناسب با نیازهای جامعه، ارزشیابی برنامه حاضر بر اساس نظرخواهی از ذینفعان برنامه صورت خواهد گرفت. بدین صورت که در پایان هر ترم تحصیلی، از دانشجویان و اعضای هیئت علمی و سایر ذینفعان بر اساس الگوی‌های علمی اقدام به نظرخواهی بعمل خواهد آمد. ارزشیابی جامع یا کلی نیز بعد از گذشت چهار سال از اجرای برنامه صورت خواهد گرفت. بدیهی است که نتایج این ارزشیابی‌ها مبنایی برای بازنگری جزئی و کلی خواهد بود.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت ۳-۵ سال از اجرای برنامه
- ۱- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- ۱- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:

میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:	۷۰ درصد به بالا
میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:	۷۵ درصد به بالا
میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	۷۰ درصد به بالا
میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان
کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- ۱ نظرسنجی از هیات علمی‌های درگیر در تدوین برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های قبل از بازنگری شدن
- ۱ استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه: متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- ۴ گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- ۴ درخواست از دبیرخانه برای تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- ۴ طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- ۴ بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیشنویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:
 - ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
 - ۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
 - ۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
 - ۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛
 - ۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
 - ۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
 - ۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
 - ۸-۱) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
 - ۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
 - ۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
 - ۱۱-۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
 - ۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
 - ۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
 - ۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
 - ۱-۲) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
 - ۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
 - ۲-۲-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
 - ۳-۱-۲) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

- ۱-۴-۲) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
- ۱-۵-۲) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
- ۱-۶-۲) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
- ۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد؛
- ۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود.)
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۱-۲) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۱-۳) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛
- ۱-۲-۳) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛
- ۱-۳-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛
- ۱-۴-۳) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۱-۵-۳) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۲-۳) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۲-۳) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛
- ۲-۲-۳) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
- ۱-۴) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛

- ۲-۴) در کلیه مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
- ۳-۴) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.
- ۱-۵) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛
- ۲-۵) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛
- ۳-۵) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.
- در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار - مذکور در این منشور - بر عهده تصمیم‌گیرنده قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.
- چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحدالشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد.
- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.